

80
INDO-CHINOIS
622
(16)

三國演義

TAM QUỐC DIỄN NGHĨA

NGƯỜI DỊCH :

Nguyễn-an-Cu'

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 9748

TÍN-ĐỨC THƯ-XÁ XUẤT BẢN

37, rue Sabourain, Saigon

(Bản này của ông Đinh-thái-Sơn đã bán đứt cho hồn-xã)

In lần thứ ba

CẤM IN TRÙNG

Cuốn nào không có dấu riêng của nhà xuất bản là đồ gian.

80
622

SAIGON

IMPRIMERIE DU CENTRE

68-70, Rue Pellerin

1928

J. Tarron

101

THE GREAT BRITISH EMERALD

1850

1851

1852

THE GREAT BRITISH EMERALD

1853

1854

THE GREAT BRITISH EMERALD

1855

THE GREAT BRITISH EMERALD

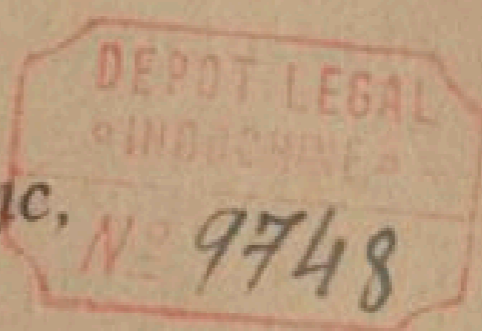
TAM QUỐC DIỄN NGHĨA

CUỐN THỨ MƯỜI SÁU

ĐỆ LỤC THẬP NGŨ HỒI

Lưu-Bị mình gồm miền Tây-thực,

Mã-Siêu cả đánh ải Hà-manh.

Nói về Diêm-Phổ đương khuyến Trương-Lỗ đừng giúp Lưu-Chương, xây thấy Mã-Siêu chen ra mà rằng: « Tôi cảm ơn Chúa-công không chi trả dặng, xin lãnh một đạo binh đánh lấy ải Hà-manh, bắt sống Lưu-Bị, làm cho Lưu-Chương phải chia đất mà trả lại cho Chúa-công.» Trương-Lỗ cả mừng, bèn khiến Huỳnh - Quyền theo đường nhỏ mà về liền điếm hai muôn binh cho Mã-Siêu. Lúc ấy Bàng-Đức đương đau đi không nổi, nên phải ở lại Hớn-trung. Trương-Lỗ khiến Dương-Bá làm Giám-quân, Mã-Siêu với em là Mã-Đại chọn ngày lên đường.

Nói về Huyền-Đức quân mã ở Lạc-thành, khi ấy người đi thơ cho Pháp-Chánh về báo nói: « Trịnh-Độ bảo Lưu-Chương đốt hết lúa ngoài đồng và các chỗ kho dựng, lại dời dân Ba-tây tránh qua ở phía Tây sông Phù-thủy, rồi cứ sâu hào cao lũy mà chẳng ra đánh.» Huyền-Đức, Khổng-Minh nghe đều cả sợ mà rằng: « Nếu dùng lời ấy thế ta ắt khốn.» Pháp-Chánh cười rằng: « Chúa-công chớ lo, kẻ ấy tuy độc mà Lưu-Chương chẳng dụng đâu.» Chưa được một ngày, có người báo nói: « Lưu-Chương chẳng chịu dời dân, không nghe lời Trịnh-Độ.» Huyền-Đức nghe báo mới bớt lòng lo. Khổng-Minh rằng: « Phải mau tấn binh lấy Miêng-trước, như dặng chỗ ấy thì Thành-đô dễ lấy.» Bèn khiến Huỳnh-Trung, Ngụy-Giêng tấn binh tới trước, Pái-Quang nghe binh Huyền-Đức đến, mới sai

Lý-Nghiêm ra cự, Lý-Nghiêm lãnh ba ngàn binh mà ra, đều bố trận rồi; Huỳnh-Trung ra đánh với Lý-Nghiêm bốn năm mươi hiệp, chưa định hơn thua, Khổng-Minh ở trong trận khiến đánh chiêng rút quân. Huỳnh-Trung về trận hỏi rằng: « Tôi vừa muốn bắt Lý-Nghiêm, có sao Quân-sư lại thâu binh? » Khổng-Minh nói: « Ta thấy nghề võ của Lý-Nghiêm không nên lấy sức mà đánh, ngày mai đánh nữa, người phải giả thua mà dẫn vào hang núi, ta sẽ dùng binh hay mà thắng và mới dặng. » Huỳnh-Trung vâng lời dạy.

Ngày thứ Lý-Nghiêm lại đem binh đến, Huỳnh-Trung ra đánh chưa dặng mười hiệp, bèn giả thua đem binh mà chạy. Lý-Nghiêm rước theo, rước đến hang núi mới trực nhớ lại, thì trước mặt có Ngụy-Giêng đem binh giăng bao. Khổng-Minh ở trên chót núi mà kêu rằng: Nếu người không đầu, thì hai bên có phục cung nà rồi, ta muốn trả thù cho Bàng-sĩ-Nguơn ta. » Lý-Nghiêm liền xuống ngựa mà đầu, quân-sĩ chẳng có một người bị hại. Khổng-Minh dắt Lý-Nghiêm ra mắt Huyền-Đức, Huyền-Đức đãi rất hậu. Lý-Nghiêm nói: « Phi-Quang tuy là bà con với Lưu-ích-châu mặc lòng ở với tôi rất là thân thiết, để tôi qua nói cho va đầu. » Huyền-Đức bèn khiến Lý-Nghiêm về thành mà dụ Phi-Quang đầu.

Nói về Lý-Nghiêm vào thành Miêng-trước nói với Phi-Quang mà khen Huyền-Đức nơn đức thể ấy, và nói: « Nếu nay không đầu ắt có họa to. » Phi-Quang nghe theo, bèn mở cửa mà đầu hàng. Huyền-Đức vào Miêng-trước thương nghị phân binh đi lấy Thành-đô. Bỗng có quân Lưu-tinh-mã về báo gấp rằng: « Mạnh-Đạt, Hoát-Tuấn giữ ải Hà-manh nay bị Trương-Lỗ bèn Đông-xuyên sai Mã-Siêu Dương-Bá và Mã-Đại đem binh đến phá rất gấp, nếu cứu trễ thì ải ấy không còn. » Huyền-Đức cả kinh. Khổng-Minh nói: « Phải có Trương-Phi, Triệu-Vân, hai tướng ấy mới khá cự địch. » Huyền-Đức nói: « Triệu-Vân đem binh ở ngoài chưa về, còn Trương-Phi đã có ở đây, phải kịp sai đi. » Khổng-Minh nói: « Xin Chúa-công đừng nói, để tôi khích va. »

Nói về Trương-Phi nghe Mã-Siêu đánh ngoài ải, bèn vào mà nói lớn rằng : « Từ giã ca-ca, đặng tôi đi đánh với Mã-Siêu. » Không-Minh giã dò không nghe. nói với Huyền-Đức rằng : « Nay Mã-Siêu xâm phạm quang-ải, không ai cự nổi ; vậy phải qua Kinh-châu dòm Quang-vân-Trường cự địch mới lại. » Trương-Phi nói : « Quân-sư có chi mà khi tôi lắm vậy ? Tôi từng cự với binh Tào-Tháo cả trăm muôn há sợ Mã-Siêu là một đứathất phu sao ? » Không-Minh nói : « Dự-Đức nhờ có sông mà giữ cầu, ấy bởi Tào-Tháo không tường hư thiệt. Nếu tường hư thiệt thì tướng-quân dễ dặng binh yên dàu ? Nay sức mạnh của Mã-Siêu thiên hạ đều biết, lúc đại chiến tại Vị-kiều, đánh tới nổi Tào-Tháo cắt râu bỏ áo, chút nữa đã bỏ mình, không phải sánh với kẻ tầm thường dàu, Văn-Trường còn chưa chắc là thắng dặng. » Trương-Phi nói : « Nay tôi xin đi, nếu thắng Mã-Siêu không dặng, thì tôi cam chịu tội. » Không-Minh nói : « Người dả chịu làm tờ cam đoan thì dặng đi tiên phương. Vậy xin Chúa-công đi một chuyến, để tôi giữ Miêng-Trước mà chờ Tử-Long về rồi sẽ thương nghị. » Ngụy-Giêng nói : « Tôi cũng xin đi. » Không-Minh khiến Ngụy-Giêng đem năm trăm quân sảo-mả mà đi trước, còn Trương-Phi đi kế dò, Huyền-Đức đi sau, chỉ ải Hà-manh mà kéo tới. Ngụy-Giêng và quân sảo-mả đến trước nơi bên ải, Vừa gặp Dương-Bá, Ngụy-Giêng giao chiến với Dương-Bá, chưa dặng mười hiệp. Dương-Bá thua chạy. Ngụy-Giêng muốn giữ đầu công của Trương-Phi, thừa thế rước theo, trước mặt một trệu giăng bao ra, người đi đầu là Mã-Đại. Ngụy-Giêng ngỡ là Mã-Siêu, hươi đao giục ngựa mà đánh với Mã-Đại ; không được mười hiệp, Mã-Đại thua chạy, Ngụy-Giêng rước theo, Mã-Đại ngoái lại bắn một mũi tên, nhằm cánh trái của Ngụy-Giêng, Ngụy-Giêng lật dật quày ngựa mà chạy. Mã-Đại rước đến trước ải, lại thấy một tướng, tiếng hét như sấm, từ trên ải giục ngựa đi tới trước mặt mình. (Nguyên vì Trương-Phi khi mới đến ải, nghe trước ải giặc đương đánh, bèn ra xem, vừa thấy Ngụy-Giêng bị tên, mới giục ngựa chạy xuống ải mà cứu Ngụy-Giêng.) Trương-Phi nạt Mã-Đại rằng : « Mi là người chi, trước bày tên họ rồi sau sẽ đánh. » Mã-Đại nói : « Ta là Mã-Đại ở đất Tây-lương đây. » Trương-Phi nói : « Té ra mi không

phải là Mã-Siêu, phải mau trở về chẳng xứng tay ta đâu, báo thẳng Mã-Siêu ra, và nói với nó rằng : Có người nước Yên là Trương-dực-Đức ở đây. » Mã-Đại cả giận nói : « Người sao dám khinh ta ? » Bèn cầm thương giục ngựa xốc tới đánh với Trương-Phi, chưa được 10 hiệp, Mã-Đại thua chạy, Trương-Phi vừa muốn rượt theo. Xảy thấy một người cỡi ngựa từ trên ải mà xuống, kêu nói : « Bờ em dừng ngựa, chớ có rượt theo. » Trương-Phi day lại mà coi thì là Huyền-Đức. Trương-Phi bèn không rượt theo, đều trở lên ải. Huyền-Đức nói : « Anh biết em có tánh nóng cho nên anh phải tuốt theo đây, đã thắng được Mã-Đại rồi, phải nghỉ một đêm, ngày mai sẽ đánh với Mã-Siêu. »

Ngày thứ trời vừa sáng, nghe dưới ải tiếng trống vang dậy, cờ binh của Mã-Siêu đến. Khi ấy Huyền-Đức ở trên ải xem xuống thì thấy trong bóng cờ Mã-Siêu giục ngựa cầm thương xông ra, đầu đội mũ-sư-khôi, lưng buộc dây thú-đái, trong thì bận ngân-giáp, ngoài thì choàng bạch-bào, một là ăn mặc khác phàm, hai là nhọn tài tốt chùng. Huyền-Đức khen rằng : « Người đồn là Cầm-mã-Siêu danh không truyền dối. » Trương-Phi bèn muốn xuống ải. Huyền-Đức kịp cản lại rằng : « Hãy dừng ra đánh, phải trước tránh nhuệ khí đã. » Còn dưới ải thì Mã-Siêu cứ kêu chiến một mình Trương-Phi. Trương-Phi ở trên ải giận mình ra không dặng mà nuốt sống Mã-Siêu. Ra đã năm ba lần đều bị Huyền-Đức ngăn trở. Chừng xế qua, Huyền-Đức thấy Mã-Siêu ở nơi trận người ngựa đều mỏi, bèn lựa năm trăm quân kị đi theo Trương-Phi xông ra cửa ải. Mã-Siêu thấy quân của Trương-Phi ra, bèn cầm thương mà khoát phía sau, quân lui lại tước chừng xa một lần tên. Quân mã của Trương-Phi thấy đều giàng ra, quân tiền ải cũng lần lần tiếp theo. Trương-Phi cầm thương cỡi ngựa ra mà kêu lớn rằng : « Có biết người nước Yên là Dực-Đức đây chẳng ? » Mã-Siêu nói : « Nhà ta là Công-bầu nhiều đời, há lại biết dặng kẻ thất-phu ở nơi rầy bãi sao ? » Trương-Phi cả giận, hai ngựa đều ra, hai thương đều dâm, đánh hơn trăm hiệp, không phân hơn thua, Huyền-Đức thấy vậy khen rằng : « Thiệt là tướng

hùm đó.» E Trương-Phi sơ sẩy, bèn gióng chiêng thâu quân. Hai đảng đều về.

Trương-Phi về đến trong vòng quân mình, cho ngựa nghỉ sơ một lát, rồi chẳng cần chi đội mào; bịch khăn đen lên ngựa ra trận kêu Mã-Siêu ra đánh. Mã-Siêu ra, hai đảng đánh nữa, Huyền-Đức e Trương-Phi có sơ sẩy. Bèn nai nịch xuống ải thẳng ra trước trận mà coi, Trương-Phi với Mã-Siêu lại đánh hơn trăm hiệp nữa. Hai người càng đánh càng thêm sức mạnh, Huyền-Đức khiến gióng chiêng thâu quân. Hai tướng đều về vòng quân mình.

Ngày ấy trời đã tối rồi. Huyền-Đức bảo Trương-Phi rằng : « Mã-Siêu mạnh lắm, chẳng nên khinh địch, phải lui về trên ải, ngày mai sẽ đánh nữa.» Trương-Phi đã mè trận, lẽ nào chịu nghe, bèn cả kêu rằng : « Tôi thề đến thác cũng không về.» Huyền-Đức nói : « Bây giờ trời tối, không nên đánh đâu.» Trương-Phi nói : « Phải đốt đuốt lên, sấm sừa mà đánh ban đêm.» Mã-Siêu cũng thay ngựa rồi lại ra trận mà kêu lớn rằng : « Trương-Phi dám đánh đêm không ? » Trương-Phi nổi nóng đòi ngựa cho Huyền-Đức, giục ra kêu rằng : « Ta bắt không dặng mi, thề không lên ải.» Mã-Siêu nói : « Ta thẳng chẳng dặng mi, thề chẳng về trại.» Quân hai đảng ó văng, đốt đuốt ánh trời, soi sáng tợ như ban ngày. Hai tướng lại ra đến trước trận đánh nhau, đầu chừng vài chục hiệp, Mã-Siêu quày ngựa mà chạy. Trương-Phi cả kêu rằng : « Mi chạy đi đâu vậy ? » (Nguyên Mã-Siêu thấy mình thẳng Trương-Phi không nổi, mới sanh một kế giả dò thua, mà gạt Trương-Phi rước theo, lén rút trái chùy vừa tới, Trương-Phi né một cái, trái chì ấy đánh xốt ngang qua gần trúng mép tai.) Trương-Phi quày ngựa trở lại, thì Mã-Siêu rước theo, Trương-Phi rút cung lắp tên mà bắn Mã-Siêu, Mã-Siêu cũng né khỏi, hai tướng đều về trận. Huyền-Đức ở trước trận mà kêu rằng : « Ta lấy đều như ngài mà đãi người, chẳng làm đều quý quyết, Mã-mạnh-Khởi hãy lui binh mà nghĩ, ta không hơn thế rước theo đâu.» Mã-Siêu nghe nói thì đi cẳng phía sau dặng cho quân lui lần lần. Huyền-Đức cũng thâu quân lên ải.

Ngày thứ Trương-Phi lại muốn xuống ải mà đánh với Mã-Siêu, xảy có người báo nói : « Có Quân-sư đến » Huyền-Đức ra tiếp Không - Minh. Không - Minh nói rằng : « Tôi nghe Mã-Siêu là tướng hùm trong đời, nếu dễ đánh liều với Dực-Đức ; ắt có chết một người, cho nên khiến Triệu-Vân, Huỳnh-Trung giữ Miêng - trước, còn tôi đi đêm mà đến đây, dựng bày kế mọn làm cho Mã-Siêu về đầu Chúa-công. » Huyền-Đức nói : « Tôi thấy tài sức Mã-Siêu thì ư lắm, mà sao cho dựng ? » Không - Minh thưa : « Tôi nghe Trương-Lỗ hèn Đông - xuyên, muốn lập mình làm Hôn-ninh-vương, kẻ thù hạ là Dương-Tòng, rất tham của hối lộ, phải sai người đi theo đường nhỏ mà qua Hôn - trung, trước đem bạc vàng mà làm quen với Dương - Tòng, sau sẽ dâng thư cho Trương-Lỗ rằng : Ta tranh đất Tây-xuyên với Lưu-Chương, thiệt là báo thù cho người, chẳng nên tin theo những lời phản giáng, việc xong rồi, ta bảo cũ người làm Hôn-ninh-vương vậy phải rút binh Mã-Siêu về. Chờ khi va sai người đến khiến Mã-Siêu rút binh, thì sẽ dụng kế mà chiêu hàng Mã - Siêu. » Huyền - Đức cả mừng, liền làm thư sai Tôn-Càng đem vàng ngọc đi theo đường nhỏ qua Hôn-trung, đến ra mắt Dương-Tòng mà nói việc ấy, lại cho vàng ngọc nữa. Dương-Tòng cả mừng, bèn dắt Tôn-Càng ra mắt Trương - Lỗ mà phân trần hơn thiệt. Trương-Lỗ nói rằng : « Huyền - Đức làm Tả - tướng - quân mà bảo cũ ta làm Hôn-ninh-vương sao dựng ? » Dương-Tòng nói : « Lưu-Bị là chủ vua nhà Đại-hôn, có khi bảo tấu dựng. » Trương-Lỗ cả mừng, sai người khiến Mã-Siêu bãi binh. » Tôn-Càng ở nơi nhà Dương-Tòng mà nghe tin trả lời. Chưa dựng một ngày, sứ về báo nói : « Mã - Siêu nói chưa dựng thành công, chẳng khá lui binh. » Trương-Lỗ lại sai người đi kêu nữa, Mã-Siêu cũng không chịu về, kêu luôn cho tới ba lần cũng không về. Dương-Tòng nói : « Người ấy vẫn không có lòng trung tín. Chẳng chịu bãi binh, ý va ắt phản. » Bèn xúi người đồn dối rằng : « Mã-Siêu ý muốn đoạt đất Tây-xuyên, làm vua đất ấy, dựng mà trả thù cho cha mình, chớ không chịu làm tôi nơi Hôn-trung. » Trương-Lỗ nghe chuyện ấy mới hỏi kế nơi Dương-Tòng. Dương-Tòng nói : « Nhứt diện sai người đi truyền cho Mã - Siêu rằng : Người muốn thành công, thì

hạng cho người một tháng, mà phải y ba đều của ta đây, như làm đặng thì có thưởng, không đặng tài bị giết : Một là lấy cho đặng Tây-xuyên ; hai là lấy cho đặng đầu Lư-Chương, ba là làm cho Kinh-châu lui về ; nếu làm ba việc ấy không đặng, thì phải dựng đầu, nhứt diện khiến Trương Vệ điếm binh giữ gìn cửa ải, mà phòng việc binh biến của Mã-Siêu. » Trương - Lồ nghe theo, sai người đến trại Mã-Siêu mà truyền ba việc ấy. Mã - Siêu cả kinh mà rằng : « Sao mà biến đến đời ấy ? » Bèn thương nghị với Mã-Đại rằng : « Thôi, chi cho bằng bãi binh. » Dương-Tòng lại đôn nửa rằng : « Mã - Siêu rút về ắt sanh lòng khác. » Vì vậy Trương-Vệ phân bảy đạo binh mà giữ cửa ải, không cho Mã-Siêu vào. Mã-Siêu tới lui chẳng đặng, không biết tính phương-gi. Khổng-Minh thưa với Huyền-Đức rằng : « Nay Mã - Siêu đương lúc khó tới khôn lui, vậy tôi xin cậy ba tất hỡi mình qua trại Mã - Siêu, mà nói cho Mã - Siêu đầu. » Huyền - Đức nói : « Thầy là người vai cánh tâm phúc của tôi, nay thầy đi vậy, hoặc có điều gì, tôi biết tính làm sao. » Khổng - Minh nằng nằng muốn đi. Huyền - Đức đòi ba phen không chịu cho đi. Đương cơn dục dặc, xảy có người báo nói : « Triệu - Vân có thư tiếng cũ một người ở Tây-xuyên đến đầu. » Huyền - Đức đòi vào mà hỏi. (Người ấy là người ở đất Kiến-ninh quận Du-ngươn, họ Lý tên Khôi, tự là Đức-Ngang.) Huyền-Đức hỏi rằng : « Ngày trước nghe ông hết sức mà can giáng Lư-Chương nay có gì lại về ta ? » Lý-Khôi thưa rằng : « Tôi nghe chim khôn lựa cây mà đỗ ; tôi hiền chọn chúa mà thờ. Ngày trước mà tôi can Lư-ích-châu là cho hết lòng làm tôi, đã chẳng hay dùng thì biết ắt hư. Nay tướng-quân nhưn đức khắp nơi Tây-thục, thì biết ắt nên, cho nên tôi phải đến đầu. » Huyền-Đức nói : « Thầy mà đến đây ắt hữu ích cho Lư-Bị » Lý-Khôi thưa : « Nay nghe Mã-Siêu đương lúc khó tới khôn lui. Ngày trước tôi ở Lũng-tây có làm bạn với va, nay qua nói với Mã-Siêu về đầu, nên chẳng ? » Khổng-Minh nói : « Đương muốn cho một người đi thế cho tôi, lời nói của ông thế nào ? Xin cho tôi nghe thử. » Lý-Khôi kể bên tai Khổng-Minh mà nói như vậy, như vậy... » Khổng-Minh cả mừng ; tức thì khiến đi. Lý-

Khôi đi đến trại Mã-Siêu, trước sai người bày tên họ cho Mã-Siêu. Mã-Siêu nói : « Ta biết Lý-Khôi là người biện sĩ, nay đến dụ ta đầu đó. » Bên trước kèn hai mươi tên quân đao-phủ, phục nơi bên trước và dặn rằng : « Chúng ta biểu chém, thì phải bằm ra như thịt chã. » Giây phút Lý-Khôi đi thình thoan mà vào. Mã-Siêu ngồi bình yên trong trước, đã không tiếp rước, lại nạt Lý-Khôi rằng : « Người đến đây làm chi ? » Lý-Khôi nói : « Đến làm thuyết khách đây. » Mã-Siêu nói : Gươm báu trong hộp ta mới mài, người nói thữ coi, như lời nói không thông, để cho ta thữ gươm. » Lý-Khôi nói : « Chẳng bao lâu thì họa tướng-quân sẽ đến, e cho cái gươm mới mài đó, tướng-quân không đặt thữ đầu tôi, mà lại thữ lấy mình đó. » Mã-Siêu hỏi : « Ta có họa chi ? » Lý-Khôi nói : « Tôi nghe, nàng Tây-Tử nước Việt ; dầu ai hay chê cho lắm đi nữa, che không đặt cái tốt, còn nàng Vô-Diêm nước Tề, dầu ai có khen cho lắm đi nữa, che không đặt cái xấu, đứng bóng rồi thì xế ; trắng tròn rồi tới khuyết, ấy là lẽ thường trong thiên-hạ đó. Nay tướng-quân với Tào-Tháo thì có phụ thù, mà đất Lũng-tây thì có oán lớn, tới trước thì không hay làm cho binh Kinh-châu lui mà cứu Lưu-Chương, trở lại thì không hay giết Dương-Bá mà thấy Trương-Lỗ, bây giờ đây bốn biển khó nương, một mình không chúa, nếu có thua như trận Vị-hà, thất như trận Kỳ-thành nữa, thì mặt mũi nào còn thấy người thiên-hạ sao ? » Mã-Siêu cúi đầu tạ rằng : « Ông nói rất hay, song tôi không biết đường nào mà đi. » Lý-Khôi nói : « Ông đã muốn nghe theo lời tôi, có gì ngoài trước còn phục binh đao-phủ ? » Mã-Siêu cả thẹn, nạt quân ấy đều lui. Lý-Khôi nói : « Lưu-hoàng-thúc, kính người hiền, chịu kẻ sĩ, tôi biết ắt nên, cho nên mới bỏ Lưu-Chương mà về đầu người, ông thân của ông từng giao ước cùng Lưu-hoàng-thúc, đồng lòng dẹp giặc, ông không khi ám đầu mình, mà toan trên trả thù cha, dưới lập công danh sao ? » Mã-Siêu cả mắng, bên kêu Dương-Bá vào chém quách một gươm, đem thủ cấp đi với Lý-Khôi lên ải mà đầu Huyền-Đức. Huyền-Đức rước vào, dải theo lễ khách bực trên. Mã-Siêu cúi đầu tạ rằng : « Nay gặp Minh-chúa ; như vén mây ngút mà thấy

trời xanh.» (Lúc ấy Tôn-Càng đã về.) Huyền-Đức lại khiến Mạnh-Đạt, Hoác-Tuân giữ ải, rồi rút binh đến lấy Thành-đô. Triệu-Vân, Huỳnh-Trung rước vào Miêng-trước, kể có người báo rằng : « Tướng nước Thục là Lưu-Kiến, Mã-Hơn đem binh đến.» Triệu-Vân nói : « Tôi xin bắt sống hai người ấy cho.» Nói rồi lên ngựa đem quân ra. Huyền-Đức ở trong thành đương thiết đãi Mã-Siêu, uống rượu còn chưa tan tiệc, mà Triệu-Vân đã chém hai người ấy dựng đầu trước tiệc. Mã-Siêu cả sợ, càng thêm kính trọng. Mã-Siêu nói rằng : « Chẳng đợi là Chúa-công đi đánh, để tôi kêu Lưu-Chương ra đầu, như va không chịu đầu thì tôi và em tôi là Mã-Đại lấy đất Thành-đô, hai tay dựng lên.» Huyền-Đức cả mừng. Ngày ấy trọn vui.

Nói về binh thua chạy về Ích-châu báo với Lưu-Chương. Lưu-Chương cả sợ, đóng cửa thành không ra. Lại có người báo nói : « Phía Bắc thành này, binh cứu của Mã-Siêu đã đến.» Lưu-Chương mới dám lên thành mà coi, thấy Mã-Siêu, Mã-Đại đứng bên thành cả kêu Lưu-Chương ra mà nói chuyện. Lưu-Chương ở trên thành mà hỏi, Mã-Siêu ngồi trên ngựa lấy roi chỉ Lưu-Chương mà rằng : « Ta vẫn lãnh binh của Trương-Lồ đi cứu Ích-châu, ai dè Trương-Lồ nghe lời Dương-Tòng đem pha, lại muốn hại ta, nay ta đã về đầu Hoàng-thúc rồi, vậy ông phải nạp đất mà đầu cho khỏi muôn dân chịu hại, nếu còn chấp nê, thì ta đánh phá thành này.» Lưu-Chương sợ mất tái lét ngã nơi trên thành, các quan cứu tỉnh lại. Lưu-Chương nói : « Tại ta bất minh, ăn năn sao kịp, chi bằng mở cửa thành mà đầu, đừng cứu như dân cả thành.» Đồng-Hòa nói : « Trong thành còn có binh hơn ba chục ngàn người, lương tiền còn xài đủ một năm nữa, sao lại đầu đi ? » Lưu-Chương nói : « Cha con ta ở đất Thục đây hơn hai mươi năm, không có ân đức gì với nhưn dân, mà nay chinh chiến đã ba năm, máu thịt bỏ đầy nơi đồng cỏ, đều là tội của ta, lòng ta sao yên ? Chi bằng đầu hàng, cho an dân già.» Các quan nghe nói đều rơi lụy. Xảy có một người thưa rằng : « Lời nói Chúa-công thiệt hiệp ý trời.» (Coi ra thì người ở đất Ba-tây quận Tây-sang, họ

Tiêu tên Châu, tự là Doãn-Nam, người ấy hay coi thiên văn.) Lư-Chương hỏi : « Cớ gì ? » Tiêu-Châu thưa rằng : « Tôi xem cang-tượng thấy các sao tụ hội nơi Thục-quận ; vì sao lớn sáng như trăng tỏ, ấy là vì sao đế-vương đó. Vả lại trước một năm nay con trẻ có hát rằng : *Như muốn ăn cơm mới, phải chờ tiên-chúa tới.* Ấy là điềm bày trước, chớ khá cải đạo trời.» Huynh-Quyền, Lư-Bá nghe nói đều cả giận, muốn chém đi. Lư-Chương cản lại, xảy có người báo nói : « Quan Thái-thủ đất Thục-quận là Hứa-Tĩnh đã leo thành ra đầu rồi.» Lư-Chương cả khóc mà về dinh.

Ngày thứ có người báo nói : « Lư-huyền-Đức sai Giăng-Ung đến hên thành mà kêu cửa.» Lư-Chương dậy mở cửa rước vào. Giăng-Ung ngồi trên xe có hơi kiêu ngạo. Lúc ấy có người rút gươm mà nạt lớn rằng : « Quân tiểu-bồi dặc chí, không kể đến ai, dám dễ khi con người đất Thục sao ? » Giăng-Ung bước xuống xe mà chào. (Nguyên người ấy là người ở đất Quảng-lãng thành Miêng trước, họ Tần tên Bí, tự Tữ-Sắc.) Giăng-Ung cười rằng : « Chưa biết hiền-huynh, cúi xin chớ chấp.» Bèn đều vào ra mắt Lư-Chương mà nói : « Huyền-Đức là người rộng lượng đều không có ý gì muốn hại.» Vì vậy Lư-Chương mới hậu đãi Giăng-Ung và quyết tình đầu hàng.

Ngày thứ Lư-Chương đem sớ bộ, ấn, đại, đi chung xe với Giăng-Ung, ra thành đầu hàng. Huyền-Đức ra trại tiếp rước, cầm tay Lư-Chương rơi lụy mà rằng : « Chẳng phải là ta không làm nhơn nghĩa, ngặt vì thế bất dặt dĩ mà thôi.» Lư-Chương vô trại giao sớ bộ, ấn, đại, rồi cũng đều vào Thành-đô, như dân bầy hông thơm, đèn đuốt trước cửa mà tiếp rước. Huyền-Đức đi đến nhà-công ngồi xuống đó, thì các quan đều lạy nơi dưới nh - công. Duy có Huynh-Quyền, Lư-Bá hai người ấy đóng cửa không ra, các tướng nổi giận, muốn tới mà giết hai người ấy. Huyền-Đức vội vả truyền lệnh rằng : « Như có người nào hại hai người ấy thì ta sẽ giết cả ba họ.» Huyền-Đức bôn thân tới nhà mà xin hai người ấy ra làm quan. Hai người ấy cảm ân hậu của Huyền-Đức, mới ra làm quan. Khổng-Minh xin cùng

Huyền-Đức rằng : « Nay Tây-xuyên đã yên rồi, bỏ để hai chủ. Vậy xin đưa Lưu-Chương về Kinh-châu. »
Huyền-Đức nói : « Ta mới dặng Tây-thục, sao nỡ để Quý-ngọc đi xa ! »
Khổng-Minh thưa : « Lưu-Chương mất sự nghiệp cũng bởi tách lời thôi, nếu Chúa-công lấy lòng nhưn dòn bà mà ở, tình việc không quyết, e đất cũng khó hưởng lâu dài. »
Huyền-Đức nghe theo, bày một tiệc lớn đãi Lưu-Chương, và xin Lưu-Chương nội ngày ấy phải góp nhóm của cải, lãnh đại ấn chức Chấn-oai-tướng-quân đem vợ con tới ở đều qua Nam-quận nơi đất Công-an mà ở.

Huyền-Đức mình lãnh chức Ích-châu-mục, lúc ấy các quan mới đầu hàng đó, đều có trọng thưởng, và phong chức, như: Nghiêm-Nhan làm Tiền-bộ-tướng-quân; Pháp-chánh làm Thái-thủ Thục-quân; Đông-Hòa làm Chưởng-quân-trung-lang-tướng; Hứa-Tĩnh làm Trưởng-Sứ; Bàng-Ngãi làm Dinh-trung-tư-mã, Lưu-Ba làm Tả-tướng-quân; Huỳnh-Quyền làm Hữu-tướng-quân. Còn lại như: Phi-Quang, Bành-Dạng, Trát-Ung, Lý-Nhiêm, Ngô-Lang, Lôi-Đông, Lý-Khôi, Trương-Dực, Tần-Bí, Tiệu-Châu, Lữ-Nghĩa, Hoát-Tuấn, Đặng-Chi, Dương-Hồng, Châu-Quần, Phi-Hy, Phi-Thi, Mạnh-Đạt và các quan văn-võ mới đầu, kể đã hơn sáu mươi người, thấy đều trạc dung. Còn các quan cựu thần cũng đều thăng chức, như: Gia-các-Lượng làm Quân-sư, Quang-vân-Trường làm Đản-khẩu-tướng-quân Hôn-thọ-dinh hầu; Trương-dực-Đức làm Chinh-viên-tướng-quân Tân-dịnh-hầu; Triệu-tử-Long làm Trấn-viên-tướng-quân; Huỳnh-Trung làm Chinh-tây-tướng-quân; Nguy-Giêng làm Đương-võ-tướng-quân; Mã-Siêu làm Binh-tây-tướng-quân; Tôn-Càng, Giảng-Ung, Mê-Trước, Mê-Pương, Lưu-Phong, Quang-Binh, Châu-Thương, Liêu-Hóa, Mã-Lương, Mã-Tắc, Trương-Huyền, Y-Tịch và các quan văn võ bên Kinh-châu thấy đều thăng thưởng. Lại sai sứ đem vàng ròng năm trăm cân; bạc trắng một ngàn cân; tiền năm ngàn vạn, gấm Tây-thục một trăm cây, mà ban cho Vân-Trường, còn các quan võ khác cũng đều có thưởng cho theo bậc, làm trâu bò mà đãi quân-sĩ, khai

kho lắm mà giúp nhơn dân. Quân dân cả mừng, Ích-châu bình an.

Huyền-Đức muốn lấy ruộng đất của dân trong Thành-dô mà chia cho các quan. Triệu - Vân can rằng : « Nhơn dân trong đất Ích-châu, thường bị giặc giã, đất ruộng đều bỏ hoang, bây giờ phải trả lại cho nhơn dân, đặng chúng nó ở an lo làm ăn, thì lòng dân mới định, chẳng nên lấy của nó mà thưởng riêng. » Huyền - Đức cả mừng, nghe theo lời ấy, mới khiến Gia - Các Quân-sư định ra điều lệ trị nước, bỏ bớt những hình nặng. Pháp - Chánh thưa rằng : « Thuở trước vua Cao-tổ làm ba trương ước pháp, mà nhơn dân đều căm đức, xin Quân - sư rộng pháp bớt hình mà an ủi lòng dân. » Khổng-Minh nói : « Nhà người biết một, chưa biết đến hai, vả chẳng phép của nhà Tần là bạo ngược lắm, muôn dân đều oán, cho nên vua Cao-tổ lấy đều rộng rãi, mà mua lòng dân, chớ Lưu-Chương tánh yếu, đức-chánh chẳng ra, hình phạt chẳng nghiêm, vì vậy đạo quân thần lẫn lẫn hư hại ; yêu thì cho quờn, quờn cho ắt ngã, thuận thì ban ơn, ơn nhiều ắt khi, cũng bởi đều ấy, nhiều khi sanh tệ. Nay muốn có oai thì dùng phép, thấy phép mới biết ơn, phong tước cho có chừng, tước phong mới biết vinh, ơn vinh hiệp nhau, trên dưới có chừng, thì mới rõ đạo trị nước cho. » Pháp - Chánh nghe rồi lại càng thêm phục. Từ ấy quân dân an ổn, trong địa phận bốn mươi một châu, phân binh trấn giữ thấy đều bình yên. Pháp-Chánh làm Thục-quận Thái-thú, phạm binh nhứt chút ơn đã oán, thấy đều dền trã. Có kẻ thưa với Khổng-Minh rằng : « Pháp-hiếu-Trực làm tự chuyên, xin rằng va bớt. » Khổng-Minh rằng : « Trước Chúa-công ở đất Kinh-châu, bên Bắc thì sợ Tào-Tháo, bên Đông thì sợ Tôn-Quyền, nhờ Pháp-hiếu-Trực vừa giúp mới có vậy cánh như vậy ; nay nỡ nào cấm va làm chút đỉnh đều thỏa chí sao ? » Bèn không xét đến. Pháp-Chánh nghe lời ấy, thì cũng rằng mình bớt.

Ngày kia Huyền-Đức đương ngồi luận chuyện với Khổng-Minh, xảy có người báo rằng : « Quang-vân-Trường sai Quang-Bình đến tạ ơn về sự cho vàng bạc. » Huyền-Đức dòi vào, Quang-Bình lạy xong rồi, dâng thơ lên mà thưa

rằng : « Cha tôi nghe nói Mả-Siêu võ nghệ siêu quần, muốn vào Tây-xuyên mà thi võ cùng người. Nay dạy tôi thua cùng bác rỏ. » Huyền-Đức cả kinh mà rằng : « Như Vân-Trường vào Tây-thục mà thi-võ với Mả-Siêu, thế khi không lưỡng lập. » Khổng-Minh thưa : « Không hề chi, để tôi làm thơ trả lời cho. » Huyền-Đức lại e Vân-Trường tánh nóng hỏi Khổng-Minh viết thơ cho mau, rồi khiến Quang-Bình riết về Kinh-châu. Về đến thì Vân-Trường hỏi : « Con có thua với bác rằng : Cha muốn đi thi võ với Mả-Siêu không ? » Quang-Bình thưa : « Có thơ của Quán-sur gửi cho ch. đây. » Vân-Trường giở xem.

Thơ rằng :

« Tôi nghe tướng-quân muốn tranh hơn thua với Mả-Siêu, theo ý tôi tưởng Mả-Siêu tuy là sức mạnh hơn người, nhưng mà cũng như Anh-Bổ, Bành-Việt mà thôi. Sánh với Trương-Phi thi võ, chớ đâu bì kịp với Ông-lốt-râu, là người võ nghệ cao kỳ. Nay Ông trấn nhậm Kinh-châu, chẳng phải là không trọng, nếu vào Tây-xuyên thoát Kinh-Châu cố rũi thì tội ấy ai chịu cho ? xin ông phải xét. »

Vân-Trường coi thơ rồi, thì vuốt râu mà cười rằng : « Khổng-Minh thiệt biết ý ta lắm ! » Bèn trao thơ cho các quan coi. Từ ấy thôi cố ý về Tây-xuyên nữa.

Nói về Tôn-Quyền bên Đông-ngô, hay dặng Huyền-Đức đã lấy dặng Tây-xuyên ; đuổi Lưu-Chương về Công-an, mới đòi Trương-Chiêu, Cố Ung mà thương nghị rằng : « Trong khi Lưu-Bị mượn đất Kinh-châu của ta, và có hứa rằng , Lấy được Tây-xuyên rồi, thì trả Kinh-châu lại. Đến nay đã lấy được Tây-thục bốn mươi một châu. Vậy ta phải qua đòi Kinh-châu lại, như và không trả, thì ta sẽ dấy động cang qua. » Trương-Chiêu thưa : « Đông-ngô mới an, chớ khá động binh. tôi có một kế làm cho Lưu-Bị phải trả Kinh-châu lại cho Chúa-công. »

Ấy là :

*Tây-xuyên vừa mở giang-san mới,
Đông-quận liền đòi sự-nghiệp xưa.*

Chưa biết Trương-Chiêu dụng kế thế nào, vả xem hồi sau phân giải.

ĐỆ LỤC THẬP TỬ HỒI

Quang-văn-Trường qua sông dự tiệc.

Phục-hoàng-Hậu vì nước liều mình.

Nói về Tôn-Quyền tình muốn đòi Kinh-châu lại, Trương-Chiêu dâng kế rằng : « Gia-các-Lượng là một người tôi nhờ cậy của Lưu-Bị. Nay Gia-các-Cần là anh Gia-các-Lượng, đương làm quan nơi Đông-ngô đây. Vậy xin Chúa-công hãy bắt gia-quyển của Gia-các-Cần mà cầm lại, rồi khiến Cần vào Tây-xuyên mà nói với em va, bảo phải xin Lưu-Bị trả đất Kinh-châu lại, nếu không trả ắt là hại đến gia-quyển va, làm như vậy thì Khổng-Minh tướng tình cốt nhục, ắt phải nghe theo. » Tôn-quyền nói : « Gia-các-Cần là người thành thiết quân-tử, nỡ nào bắt gia tiều va. ? » Trương-Chiêu thưa : « Nói trước cho va rằng làm kế như vậy, thì ắt va cũng bằng lòng. » Tòan-Quyền nghe theo, bèn nhứt diện đòi gia-quyển của Gia-các-Cần mà giam lỏng ; nhứt diện làm thơ sai Gia-các-Cần vào Tây-xuyên. Đi chưa được vài ngày thì đã đến Thành-dô, khiến người báo cùng Huyền-Đức, Huyền-Đức hỏi Khổng - Minh rằng : « Anh của thầy đến đây có ý gì chẳng ? » Khổng-Minh thưa : « Đến đặng mà đòi Kinh-châu đó. » Huyền-Đức lại hỏi nữa rằng : « Vậy thì trả lời làm sao ? » Khổng-Minh thưa : « Chúa-công hãy trả lời như vậy, như vậy... » Khổng-Minh tính kế xong rồi, mới ra thành tiếp rước. Gia-các-Cần không đến nhà tư, lại thẳng vào nhà công-quảng, anh em chào hỏi nhau rồi. Cần vùng khóc oà. Khổng-Minh nói : « Anh có việc gì xin tỏ, chớ khóc làm chi. » Cần khóc rằng : « Cả nhà anh lớn bé còn chi đâu ! » Khổng-Minh nói : « Hay là vì không trả Kinh-châu chẳng ? Ấy cũng tại em mà gia tiều của anh bị bắt, em dễ vậy sao đành ; thôi, anh chớ ưu phiền, để em có kế làm cho trả Kinh-châu lại cho. » Cần cả mừng, mới đồng đi với Khổng-Minh vào ra mắt Huyền-Đức, dâng thơ của Tôn-Quyền lên. Huyền-Đức coi rồi, nổi giận mà rằng : « Tôn-Quyền đã gả em cho ta, lại hơn lúc vắng mặt ta, lên rước em về, tình lý không dung, ta muốn cất binh Tây-xuyên, riết qua Giang-dông mà rửa giận, sao lại

còn mong đòi Kinh-châu nữa kia ? » Khổng-Minh khóc, qui mọp nơi đất mà thưa rằng : « Nay Ngô-hầu bắt gia-quyển của anh tôi mà cầm lại, như Chúa-công không trả Kinh-châu, thì anh tôi lớn bé cả nhà đều bị giết, nếu anh tôi thác thì tôi còn sống làm chi, xin Chúa-công đoái trông tình tôi, trả Kinh-châu lại cho Đông, làm cho trọn nghĩa anh em tôi ; ấy là ơn trọng. » Huyền-Đức một hai không chịu trả. Khổng-Minh cứ khóc mà xin hoài. Huyền-nói : « Thôi, đã vậy thì cũng nghĩ tình Quân-sư, chia nửa phần Kinh-châu mà trả cho va ba quận là : Trường-sa, Linh-lãng và Quế-dương. » Khổng-Minh thưa : « Chúa-công bằng lòng, xin viết thư khiến Vân-Trường giao ba quận ấy cho Đông-ngô. » Huyền-Đức liền viết thư trao cho Gia-các-Cần mà dặn rằng : « Như Tử-Du đến đó, phải lấy lời dịu ngọt mà nói với em ta, kéo em ta tánh như lửa, ta còn phải sợ thay, huống chi là ai. » Cần lãnh thư từ giã Huyền-Đức và Khổng-Minh ra về. Lại đi tắc qua Kinh-châu mà ra mắt Vân-Trường, rồi trao thư của Huyền-Đức mà rằng : « Hoàng-thúc bảo trả lại cho Đông-ngô ba quận, xin tướng-quân giao việc nội ngày, cho tôi về thưa lại với Ngô-hầu. » Vân-Trường đổi sắc mà rằng : « Ta với anh ta kết nghĩa nơi Vườn-dào, đồng nguyện khuôn phò nhà Hớn. Nay đất Kinh-châu là đất của Hớn-trào, há nỡ lấy một thước một tấc mà cho người khác sao ? Lại có câu rằng : Tướng ở ngoài, thì lệnh vua có chỗ cũng chẳng nên vâng. Tuy có thư anh ta mặc lòng, ta cũng không trả đâu. » Cần nói : « Nay Ngô-hầu bắt hết gia-quyển tôi mà cầm lại, nếu tướng-quân không trả Kinh-châu, thì cả nhà tôi lớn bé đều bị hại, xin tướng-quân hãy thương. » Vân-Trường nói : « Ấy là kế quyết của Ngô-hầu, mà gạt ta sao dặng. » Cần nói : « Tướng-quân sao chẳng vì mặt chút nào ? » Vân-Trường cầm gươm nơi tay mà rằng : « Gươm này chẳng biết vì ai. » Quang-Binh can rằng : « Xin cha bớt giận, hãy vì mặt Quân-sư với. » Vân-Trường nói : « Nếu ta không vì Quân-sư, thì người không về Đông-ngô dặng. » Cần cả thẹn, từ giã xuống ghe, kip vào Tây-xuyên tới kiếm Khổng-Minh nữa. Lúc ấy Khổng-Minh đã đi tuần du trong cõi, không có ở Thành-đô, Cần túng phải ra mắt Huyền-Đức khóc mà thuật lại những chuyện Vân-Trường

muốn giết. Huyền-Đức nói : « Em ta tánh nóng, rất khó nói cùng. Vậy thì Tữ-Du hãy trở về, để ta lấy đảng Đông-xuyên, Hồn-trung các quận ấy rồi, thì ta sẽ rút Vân-Trường về giữ, khi ấy sẽ giao đất Kinh-châu cho.» Bất dẫu dĩ Gia-các-Cần phải trở về Đông-ngô ra mắt Tôn-Quyền, tỏ bày chuyện trước. Tôn-Quyền cả giận mà rằng : « Công tình Tữ-Du trở đi trở lại, ấy là mắc kế Không-Minh rồi.» Gia-các-Cần thưa rằng : « Không phải đâu, em tôi cũng khóc mà xin cùng Huyền-Đức, Huyền-Đức mới chịu trả ba quận, ngặt vì Vân-Trường ý mạnh không chịu giao.» Tôn-Quyền nói : « Lư-Bị đã có hứa trả cho ta ba quận ấy thì sai quan đến trấn ba quận ấy, coi thử thế nào.» Cần đáp ; Lời Chúa-công nói rất phải.» Tôn-Quyền mới khiến Gia-các-Cần lãnh gia-quyển về, nhứt diện sai quan đến ba quận ấy. Chưa trọn ngày, ba người sai-quan đều bị đuổi về mà thưa với Tôn - Quyền rằng : « Quan-vân-Trường không cho ở, đuổi về lập tức, nếu trễ thì bị hại.» Tôn-Quyền cả giận, bèn đòi Lỗ-Túc mà trách rằng : « Khi trước Tữ-Kinh bảo lãnh cho Lư-Bị mượn đất Kinh-châu ta, nay Lư-Bị đã đảng Tây-xuyên rồi ; mà Kinh-châu không chịu trả. Tữ-Kinh ngồi mà ngó hay sao ? » Lỗ-Túc thưa rằng : « Tôi đã tính ra một kế, hòng muốn thưa với Chúa-công.» Tôn-Quyền hỏi : « Kế gì ? » Túc thưa : « Nay đóng quân nơi Lục-khẩu, sai người thỉnh Vân-Trường qua dự tiệc, như Vân-Trường qua thì lấy lễ phải mà phân cho va nghe. Va nghe thì thôi, không nghe thì phục quân đao-phủ mà giết đi. Còn như va không qua thì phải cất binh qua đánh mà giật Kinh-châu lại.» Tôn-Quyền nói : « Thiệt hiệp ý ta, hãy kịp làm đi.» Hám-Trạch can rằng : « Chẳng nên đâu. Vả Vân-Trường là hồ-tướng trong đời, chẳng phải kẻ tầm thường dám sánh, e việc không xong, lại mang họa lớn.» Tôn-Quyền nói : « Nói như vậy thì biết bao giờ mới lấy Kinh-châu lại đảng ? » Bèn khiến Lỗ-Túc kịp làm theo kế ấy.

Lỗ-Túc mới từ giả Tôn-Quyền ra đến Lục-khẩu với Lữ-Mông. Cam-Ninh đến mà thương nghị, sắm sửa làm tiệc nơi Lâm-giang-đình, ngoài trại Lục-khẩu, bèn viết thư, chọn một người tay trong cho khéo ăn khéo nói, mà sai

làm sứ, qua sông mời Vân-Trường. Qua sông rồi, vào Giang-khẩu, Quang-Bình gạn hỏi xong, bèn dắt sứ đến Kinh-châu ra mắt Vân-Trường mà dâng thơ cho Vân-Trường xem. Vân-Trường xem thơ rồi thì nói với sứ ấy rằng : « Tử-Kĩnh đã có lòng thỉnh ta, ngày mai ta sẽ qua dự tiệc; vậy người hãy về trước đi. » Sứ từ giả ra về, Quang-Bình thưa : « Lỗ-Túc mà thỉnh cha, không phải lòng thiệt, sao cha lại hứa làm chi ? » Vân-Trường nói : « Để cha không biết sao ? Ấy là bởi Gia-các-Cần về thưa với Tôn-Quyền nói cha không chịu giao ba quận, cho nên khiến Lỗ-Túc đóng binh nơi Lục-khẩu mời cha qua mà đãi tiệc, dặng có đòi Kinh-châu ; nếu cha không qua, chúng nó thì cha là nhác. Vậy thì đến mai cha đi bằng thuyền nhỏ và đem theo chừng vài mươi người. Còn cha cầm một cây đao, qua sông mà dự tiệc, coi thử nó dám làm chi chẳng ? » Quang-Bình càng rằng : « Phụ thân sao nỡ đem thân ngàn vàng mà đến nơi hang cọp, e không dặng y như lòng phú thạc của bác chẳng. » Vân-Trường nói : « Ngày trước nơi chốn muôn ngựa ngàn quân, đầu tên mũi đạn, mà cha còn dám một người một ngựa, tung hoành như vào trong chốn không ai ; nay lại sợ bầy chuột bên Giang-đông sao ? » Mã-Lương cũng càng rằng : « Lỗ-Túc tuy có tán thành thiệt mặc lòng, nhưng mà việc đến như vậy, e va cũng sanh lòng khác, xin tướng - quân chớ qua. » Vân-Trường nói : « Đời chiến quốc người nước Triệu là Lăng-trương-Như, trời gà không chặt, mà trong khi hội yến Thăng-tri, còn dám xem tôi chúa nước Tần không ra gì thay, huống chi ta từng học nghề cự địch muôn người. Nay đã hứa rồi, lẽ đâu thất tín. » Mã-Lương thưa : như tướng-quân đi thì phải dự phòng. » Vân-Trường nói : « Vậy thì Quang-Bình phải chọn mười chiếc thuyền cho nhẹ và năm trăm binh thủy lợi cho hay, chực tại bên kia sông, coi chừng hiệu cờ của cha, kịp qua sông mà tiếp rước. » Quang-bình lãnh mạng ra đi.

Nói về kẻ sứ về thưa với Lỗ-Túc rằng : Vân-Trường chịu qua, ngày mai thì đến. » Lỗ-Túc thương nghị với Lữ-Mông rằng : « Như Vân-Trường đến đây thì chúng ta liệu thế nào ? » Lữ-Mông nói : « Tôi với Cam-Ninh đều lãnh

một đạo binh phục nơi bên đường, như Vân-Trường có
đam binh theo thì tôi đốt pháo mà làm hiệu lệnh, dặng
có toan bề chinh chiến ; còn va không dam binh theo, thì
ta phục năm mươi quân đao-phủ mà giết va giữa tiệc. »
Sắp đặt xong rồi, ngày sau Lỗ-Túc sai quân ở mé sông
mà ngó chừng. Qua đến giờ thin, xa xa thấy một chiếc
thuyền nhỏ bên kia sông chèo qua, chừng vài người chèo
mà thôi. Có một cây cờ gió phất phơ thấy thấp thoản một
chữ *Quang* lớn ; thuyền gần đến bờ, thấy Vân - Trường
bịch khăn xanh, mặc áo lục ngồi tại trên thuyền. Châu-
Thương tay cầm cây đao lớn đứng hầu một bên, lại có
tám chín tên quân cao lớn đều giắt đao lưng. Lỗ-Túc nghi
sợ, rước vào nhà tiệc, đàm đạo xong rồi, thỉnh vào ăn
tiệc ; bưng chén khuyên mời, mà chẳng dám ngó lên,
còn Vân-Trường thì cười nói như không, rượu vừa xoản
xoản, Lỗ-Túc nói rằng : « Tôi có một lời, xin thưa lại với
Quân-hầu. Nguyên ngày trước anh ngài là Lư-hoàng-
thúc, khiến tôi bảo lãnh cho người nơi trước mặt chúa
tôi, dặng người mượn đất Kinh-châu mà ở đỡ, hện đến
khi lấy dặng Tây-xuyên thì trả lại, nay đã dặng Tây-xuyên
mà Kinh-châu không chịu trả có phải là thất tín chẳng. »
Vân - Trường trả lời rằng : « Ấy là việc nhà nước, trong
tiệc rượu không nên thương nghị. » Lỗ - Túc nói : « Đất
Giang-đông của Ngô-hầu tôi là rất hẹp hòi mà còn chịu
cho mượn Kinh-châu, là tưởng vì Hoàng-thúc mới bị bại
binh, không nơi nương ngụ, nay đã dặng Tây - xuyên rồi
lý ưng trả Kinh - châu lại, mà Hoàng - thúc chịu trả ba
quận, sao Quân - hầu lại không chịu vâng ; tôi e không
nhằm lý. » Vân - Trường nói : « Công việc Ô - lâm,
Hoàng - thúc lược dạn xông tên, ra công đánh dẹp,
lý dẫu nhọc công mà không dặng chút nào ? Bây giờ
ngài muốn thỉnh tôi qua đây mà đòi Kinh - châu sao ? »
Túc nói : « Không phải, ngày trước Hoàng - thúc với
Quân - hầu đều thua nơi Trường - bản, hết kế cùng
phương, hầu mong xa lánh. Chúa tôi đoái thương
Hoàng-thúc không chỗ ngụ nương, mới cho mượn đất
Kinh-châu, là muốn cho có chỗ ở dặng toan thế khác,
mà Hoàng-thúc lại quên ơn phụ ngài, đã dặng Tây-xuyên
rồi, còn chiếm cứ lấy Kinh-châu, ấy là đã tham mà bội

ngái, e bị thiên-hạ cười chê, xin Quán-hầu phải xét.» Vân-Trường nói : « Ấy là việc của anh tôi, tôi đâu dám dự.» Lỗ-Túc nói : « Tôi nghe Quán-hầu kết nghĩa với Hoàng-thúc nơi Vườn-đào, nguyện đồng sống thác, thì Quán-hầu là Hoàng-thúc, Hoàng-thúc là Quán-hầu, sao còn thối thác nổi chi ? » Vân-Trường chưa kịp trả lời. Châu-Thương đứng trước thềm nói lớn tiếng rằng : « Đất cát trong thiên-hạ, hễ ai có đức thì nấy được, há phải một mình Đông-ngô nên có sao ? » Vân-Trường đổi sắc đứng dậy, giựt cây đao của Châu-Thương đương cầm, ra đứng giữa sân, mắt ngó Châu-Thương mà nạt rằng : « Ấy là việc quốc-gia, sao mi dám nhiều lời, đi phức đi.» Châu-Thương hiểu ý, riết xuống mé sông, cầm cây cờ đỏ mà phát.

Quang-Bình thấy cờ giục chèo riết qua. Còn Vân-Trường tay hữu thì cầm đao, tay tả thì bắt tay Lỗ-Túc, giã say mà rằng : « Nay ngài thỉnh tôi qua dự tiệc, xin đừng nói đến việc Kinh-châu. Tôi đã say rồi, e khi sanh sự miến lòng, ngày sau tôi sai người thỉnh ngài qua Kinh-châu mà dự tiệc, khi ấy sẽ thương nghị cùng nhau.» Lỗ-Túc hồn bất phụ thể, bị Vân-Trường kéo đến mé sông. Lữ-Mông, Cam-Ninh đều muốn đem binh ra ; ngặt vì thấy Vân-Trường một tay cầm đao, một tay nắm Lỗ-Túc. Sợ cho Lỗ-Túc bị hại, nên không dám rụt-rịt. Vân-Trường xuống đến mé sông rồi, mới buông tay Lỗ-Túc ra, bước lên mũi thuyền, từ giã Lỗ-Túc mà về. Lỗ-Túc đứng trên mà ngó sững, thuyền Vân-Trường đã giương buồm đi xa. Người sau có làm thơ mà khen rằng :

*Phó hội một mình rất đôi khi,
Mắt xem Ngô-tướng chẳng ra chi,
Trong cang nghĩa đồng danh còn tạc,
Hào khí Trương-Nhu cũng khó bì,*

Vân-Trường về Kinh-châu rồi, Lỗ-Túc thương nghị với Lữ-Mông rằng : « Kể ấy không xong, ta tính làm sao ? » Lữ-Mông nói : « Phải thân báo cùng Chúa - công dựng khởi binh qua mà quyết chiến với Vân-Trường. Túc

liền sai người báo với Tôn-Quyền. Quyền nghe báo cả giận, bèn muốn đem hết binh trong nước qua mà lấy Kinh-châu.

Xã có quân báo nói : « Tào-Tháo đem ba mươi muôn binh đến. » Tôn-Quyền thất kinh, bèn sai người truyền cho Lỗ-Túc, đừng khiến gây oán với Kinh-châu, phải dời binh qua Hiệp-phi, Nhu-tu mà ngăn Tào-Tháo.

Nói về Tào-Tháo muốn đem binh đánh phía Nam, quan Tham-quân là Phó-Cảng, tự Ngạn-Tải, dâng thư mà cang Tháo.

Trong thư rằng :

« Tôi nghe, muốn dụng võ thì trước phải ra oai, muốn dụng văn thì trước tua ra đức ; oai, đức giúp nhau, mới nên vương nghiệp. Ngày trước thiên-hạ cả loạn, Minh-công lấy võ mà trừ, thì mười phần đã yên hết chín ; Nay còn chưa chịu phục ấy là Ngô với Thục mà thôi. Song le Ngô thì có sông Trường-giang mà cứ hiểm ; Thục thì có núi Sùng-sơn mà làm ngăn, theo ý tôi tưởng thì Minh-công cũng khó nổi ra oai. Vậy phải thêm trao văn đức, xếp giáp nghị binh, đợi thời mà phát. Nay nếu đem ba mươi binh mà qua đến Trường-giang, thoãn binh Đôn-y-ngô cứ hiểm, không đánh cùng ta, dầu quân mạnh cũng khó nổi ra tài, trí cao cũng khôn bề dụng kế, thì phải lục oai trời, xin Minh-công xét rõ. »

Tào-Tháo xem thư rồi, bèn bãi việc nam chinh, mới lập thêm nhà học hiệu, hậu đãi kẻ văn nhơn.

Lúc ấy quan Thị-trung là Vương-Xáng, Đồ-Tập, Vệ-Khải và Hòa-Hạp, bốn người ấy nghị muốn tôn Tào-Tháo làm Ngụy-vương, quan Trung-thơ-lệnh là Tuận-Du cang rằng : « Chẳng nên, Thừa-tướng làm đến Ngụy-công, tước đã tốt phẩm, nay lại muốn tới vị vương, lý ấy không nên. » Tháo nghe cả giận mà rằng : « Lão này muốn học đòi Tuân-Quắc ? » Tuận-Du biết rồi, thì lo rầu sanh bệnh hơn mười ngày mà mạng chung. Hưởng-dương được năm

mười hai tuổi. Tháo khiến chôn cất tử tế, bèn bãi việc tôn Ngụy-vương.

Ngày kia Tháo mang gươm vào cung, vua Hiền-đế đương ngồi với bà Phục-hậu. Phục-hậu thấy Tháo vào, vội vàng đứng dậy, còn Hiền-đế thì sợ rung lập cập. Tháo mới hỏi vua rằng : « Tôn-Quyền, Lưu-Bị đều chiếm một cõi, chẳng kể Triều-đình, vậy mà Bệ-hạ tính làm sao ? » Vua trả lời rằng : « Thấy xin Ngụy-công toan liệu. » Tháo nói : « Bệ-hạ nói như vậy người ngoài hay đặng, ắt gọi tôi chuyên quyền. » Vua nói : « Nếu không muốn tính thì bỏ tôi mà đi đi. » Tháo trợn mắt ngó vua mà lui ra. Cận thần tâu rằng : « Tháo muốn làm Ngụy-vương. Chẳng lâu ắt soán vị. » Vua và bà Phục-hậu đều khóc rống, Phục-hậu nói : « Cha tôi là Phục-Huôn, thường có ý muốn giết Tào-Tháo, để tôi làm một phong thư lên trao cho cha tôi, đặng cha tôi lo liệu. » Vua nói : « Ngày trước Đồng-Thừa vì việc không kín, phải bị họa to. Nay làm nữa e khi tiếc lâu ra, thì còn chi trăm với hậu. » Phục-hậu rằng : « Ngày đêm hằng như ngồi trên bàn chông, sống như thề ấy, thà thác còn hơn, tôi coi trong các nội hoạn mà có lòng trung nghĩa, duy một mình Mục-Thuận mà thôi, phải sai người ấy đem thư chớ cha tôi. » Vua nghe nói liền đòi Mục-Thuận vào sau bình phong, đuổi kẻ hầu cận lui rồi, vua và hậu đều khóc rống mà nói với Mục-Thuận rằng : « Thằng Tháo muốn làm Ngụy - vương, chẳng sớm thì muộn, ắt làm đều soán nghịch, nay trăm muốn khiến Hoàng - trượng là Phục - Huôn toan trừ thằng Tháo. Ngặt vì kẻ hầu cận trăm đều người tâm phúc của nó, khó nổi tin cậy. Muốn cho người đem thư kín của Hoàn-hậu đây, mà trao cho Phục-Huôn, trăm tưởng người có lòng trung, ắt không phụ trăm. » Mục-Thuận tâu rằng : « Tôi cảm ơn trọng của Bệ-hạ dám dẫu không liệu thác mà dền, tôi xin đi liền. » Hoàng-hậu làm thư trao cho Mục-Thuận, Thuận giấu nơi trong đầu tóc, lên ra khỏi chốn cấm-cung, thẳng đến dinh Phục-Huôn trao thư ấy ra. Huôn thấy quả tuồng chữ của con mình, thì nói với Mục-Thuận rằng : « Tâm-phúc của Tào-lặc rất dòn,

chẳng nên tính gấp, trừ ra Giang-dông Tôn-Quyền, Tây-xuyên Lưu-Bị, hai chỗ ấy khởi binh nơi ngoài, thẳng Tháo ắt cầm binh ra cự, khi ấy sẽ kiếm những người trung nghĩa còn ở nơi trào, đồng lòng hiệp sức, trong ngoài đánh ép, thì việc mới xong.» Thuận thưa: «Vậy thì Hoàng-trượng hãy làm thơ trả lời cho Bệ-hạ cùng Nương-nương mà xin lời mật-chiếu, dặng sai người lên qua Đông-ngô, Tây-xuyên hai chỗ ấy, khiến họ nhau khởi binh, dẹp giặc cứu vua.» Phục-Huân mới làm thơ giao cho Mục-Thuận. Thuận cũng giấu vào trong đầu tóc, từ giã về cung. (Nguyên đã có người báo với Tào-Tháo hay rồi, Tháo mới đứng chờ nơi cửa cung.) Thuận về đến cửa cung, Tháo hỏi: «Người đi đâu về vậy?» Thuận thưa: «Hoàng-hậu có bệnh, khiến tôi đi rước thầy thuốc.» Tháo nói: «Đi rước thầy nào, thầy còn ở đâu?» Thuận thưa: «Còn chưa rước đến.» Tháo nạt kẻ hầu xét khắp trong mình, đều không có món chi, bèn cho đi. Thuận ra đi xảy đâu bị gió thổi rớt mào, Tháo liền kêu lại, lấy mào mà xem, xem cùng, chẳng có chi hết, trả mào lại bảo Thuận đội lên, Thuận lén-quính hai tay bưng mào mà đội ngược. Tháo thấy vậy bèn sanh nghi, khiến kẻ hầu xét cùng trong tóc, lấy được thơ của Phục-Huân ra. Tháo xem thấy lời trong thơ muốn ước hẹn Lưu-Bị, Tôn-Quyền làm ngoài ứng. Tháo că giận, khiến bắt Mục-Thuận vào nhà kín mà tra hỏi. Thuận chẳng chịu xưng. Nội đêm ấy, Tháo liền điểm binh ba ngàn đến vây dinh Phục-Huân, bắt kỳ già trẻ đều bắt hết. Kiểm soát được thơ của bà Hoàng-hậu, bèn cầm ngục hết cả ba họ bà ấy.

Rạng ngày khiến quan Ngự-lâm-tướng-quân là Khích-Lự cầm thẻ vào cung, mà thâu hết đai ấn của bà Hoàng-hậu.

Ngày ấy vua ở đền ngoài, thấy Khích-Lự đem ba trăm giáp-binh thẳng vào. Vua hỏi đi việc gì. Khích-Lự tâu rằng: «Tôi vâng lệnh Ngự-công đến thân ấn Hoàng-hậu.» Vua biết việc lậu rồi, thì kinh hồn vỡ mật. Lự đến hậu-cung Phục-hậu vừa dậy. Lự liền kêu người giữ ấn mà thâu ấn lại. Phục-hậu biết đã lậu sự rồi, bèn trốn nơi

kẹt vách trong chốn tiêu - phòng. Giây lâu xảy có quan Thượng-thơ-lĩnh là Huê-Hâm đem năm trăm giáp - binh, vào đến đền sau mà hỏi cung - nhơn rằng : « Phục-hậu ở đâu ? » Cung-nhơn đều nói không biết. Huê - Hâm khiến giáp-binh phá cửa tiêu-phòng ra mà kiếm, soát lục khắp nơi mà không kiếm đặng. Hâm tưởng khi ở trong vách này, bèn kêu giáp - sĩ phá vách mà tìm kiếm ; Hâm thấy Phục-nậu ngồi núp trong vách ấy, liền ra tay nắm đầu mà đập xuống đất. Phục-hậu khóc mà rằng : « Xin dung mạng thiếp. » Huê-Hâm nạt rằng : « Mi ra đây mà xin với Ngụy-công. » Phục-hậu xin buông ra cho mình đi. Thì đầu bỏ tóc xã, chơn đi chẳng mang hài, sau lưng có hai tên giáp-sĩ xô đẩy. (Nguyên Hoa-Hâm này cũng là tên học trò có danh, khi trước kết bạn với Bình-Nguyên và Quán-Ninh, người đương thời gọi ba người ấy hiệp làm một rồng ; Huê-Hâm là đầu rồng, Bình-Nguyên là bụng rồng, Quán-Ninh là đuôi rồng. Một ngày kia Quán - Ninh với Huê-Hâm đều làm vườn, đương cuốc đất mà gặp vàng. Quán-Ninh cứ nai lưng-cuốt hoài không thêm ngó vàng ấy. Còn Huê-Hâm thì lượm lên xem rồi mới bỏ xuống đó. Lại một ngày khác Quán-Ninh với Huê - Hâm đồng ngồi xem sách, nghe ngoài ngõ có người nói rằng : « Qui-nhơn đi xe ngang kia kia. » Quán-Ninh nghe, mà cứ ngồi bình yên không ngó đến. Còn Huê - Hâm thì bỏ sách chạy ra xem. Từ ấy Quán-Ninh chế cách ăn ở của Huê-Hâm, bèn cắt chiếu mà ngồi riêng, chẳng thêm làm bạn với va nữa. Sau Quán-Ninh lánh qua Liêu-đông thường đội mào trắng ở hoài trên một cái lầu kia, chơn không bước xuống đất, trọn đời không chịu làm quan nhà Ngụy. Còn Huê-Hâm thì trước làm tôi Tôn-Quyền, sau làm tôi Tào-Tháo, mới làm đến việc bắt bà Phục-hậu như vậy.) Người sau có làm thơ mà chê Huê-Hâm rằng :

Gian nịnh như Hâm rất chẳng lành,

Bắt bà Mẫu-hậu dạ bao đành.

Ngày kia giúp dữ hùm thêm cánh,

Đầu rồng ngàn thuở dễ xũ danh.

Lại có kẻ làm thơ mà khen Quán-Ninh rằng :

*Liêu-dông xưa có Quán-ninh-lâu,
Người mất mà danh dễ mất đâu.
Cười bầy Huê-Hâm tham phú quí,
Sao bằng mả trắng gọi phong lưu.*

Nói về Huê - Hâm bắt bà Hoàng - hậu ra đến đền ngoài, vua thấy Hoàng - hậu như vậy liền bước xuống ôm Hoàng-hậu mà khóc rống. Huê - Hâm nói : « Có lệnh Nguy-công phải làm cho kịp. » Hoàng-hậu nói với vua rằng : « Bệ-hạ ời ! Cứu thiếp không đặng sao ? » Vua nói : « Mạng ta đây cũng không biết thác ngày nào ! » Giáp-sĩ kéo đưa Hoàng-hậu đi. Vua thấy vậy, dấm ngực mà khóc rống. Ngó lại thì Khích-Lự đứng một bên thì than rằng : « Khích-công ời ! Trong đời có ai như vậy chẳng ? » Nói rồi bèn khóc lãng nơi đất. Khích-Lự khiến kẻ hầu hạ đỡ vào cung. Còn Huê-Hâm thì kéo bà Hoàng-hậu đến ra mắt Tào-Tháo. Tháo mắng rằng : « Ta lấy lòng thiết mà ở với mi, sao mi lại đem dạ hại ta như vậy ? Nếu ta không giết mi, thì mi ắt giết ta. » Nói rồi bèn nạt quân dẫn ra đập chết. Tháo lại vào cung bắt hai người con của Hoàng-hậu mà ép uống thuốc độc.

Chiều lại thì đăm cả bà con của Phục-Huờn và Mục-Thượn đều chém hết nơi giữa chợ, quan và dân đều thất-kinh. Lúc ấy là tháng mười một năm Kiến-an thứ mười chín. Người sau làm thơ mà than rằng :

*Gian hành như Tháo đã nên trang,
Trung nghĩa như Huờn cũng khó toan.
Thảm bầy Hờn-hoàng cơn rẻ bạn,
Khôn bì chồng vợ kẻ dân gian !*

Từ ngày Hoàng-hậu thác rồi, thì Hiền-đế buồn rầu bỏ ăn bỏ uống. Tào-Tháo vào mà tâu rằng : « Bệ-hạ chớ lo, tôi không đăm lòng khác đâu ; con gái tôi đã làm Quới-nhơn cho Bệ-hạ, rất hiền rất hiếu, đáng bậc Chánh-cung. » Hiền-đế đâu dám cãi lời, bèn định ngày mồng một tháng giêng, năm Kiến-an thứ hai mươi, sắm dịp nhằm tiết chánh-đáng, phong cho con gái Tào-Tháo là Tào-quới-nhơn lên làm Chánh-cung Hoàng-hậu. Các quan không ai dám nói tiếng chi hết.

Lúc ấy oai thế Tào-Tháo càng ngày càng hơn. Mới hội các đại thần mà thương nghị về việc dẹp Thục trừ Ngô. Giã-Hủ thưa : « Phải đòi Hạ-hầu-Đôn, Tào-Nhơn, hai người ấy về thương nghị việc ấy. » Tháo nghe theo, liền sai sứ đòi hai người ấy về. Hạ-hầu-Đôn về chưa tới, Tào-Nhơn tới trước, liền vào dinh mà ra mắt Tào-Tháo. Tháo đương say rượu, Hứa-Chữ chống gươm đứng hầu trong cửa, Tào-Nhơn muốn vào, Hứa-Chữ ngăn trở. Tào-Nhơn cả giận mà rằng : « Ta là tông-tộc họ Tào, sao người lại dám ngăn trở ? » Hứa-Chữ nói : « Tướng-quân tuy thân, mà chức thuộc ngoại thần ; Hứa-Chữ tuy sơ, mà phận làm nội-thị. Nay Chúa-công đương say rượu nằm giữa dinh, mà tôi đâu dám cho vào. » Tào-Nhơn nghe nói cũng không dám vào. » Sau Tào-Tháo rõ chuyện ấy thì khen rằng : « Hứa-Chữ t iệt đáng trung-thần. » Chẳng bao lâu, kể lấy Hạ-hầu-Đôn cũng về đến, đồng nghị việc chinh phạt. Đôn thưa rằng : « Ngô và Thục chưa nên đánh gấp, phải đánh mà lấy Hớn-trung của Trương-Lồ trước đã, rồi đem binh đất thẳng ấy mà lấy Thục thì ắt là lấy được trong một hồi trống. » Tháo nói : « Thiệt vừa ý ta. » Bèn phát binh qua đánh phía Tây.

Ấy là :

*Mới nổi mưu hung khi nhược chúa,
Lại đem binh mạnh dẹp thiêng bang.*

Muốn biết Tháo cất binh thẳng bại thế nào và xem hồi sau phân giải.

ĐỆ LỤC THẬP THẬT HỒI

*Tào-Tháo dẹp yên miền Hớn-dịa,
Trương-Diêu oai dậy bên Tiêu-diêu.*

Nói về Tào-Tháo phát binh đánh phía Tây, phân binh làm ba đạo : đạo tiên-phuông thì Hạ-hầu-Huyền Trương-Hấp ; đạo trung-quân thì Tào-Tháo và các quan ; đạo hậu-tập thì Tào-Nhơn, Hạ-hầu-Đôn, đốc vận lương thảo. Khi ấy quân thám thính về Hớn-trung báo cùng Trương-Lồ,

Trương-Lỗ bèn thương nghị kế ngăn giặc cùng em mình, là Trương-Vệ, Trương-Vệ thưa rằng : « Nội Hớn-trung không chỗ nào hiểm cho bằng ải Dương-bình-quang ; để tôi đóng trại chừng trên mười cái, nơi trong rừng rú, gần hai bên ải ấy, đặng mà ngăn giặc. Còn anh thì ở Hớn-ninh lo tính lương thảo mà cấp cho tôi. » Trương-Lỗ y theo lời ấy, bèn khiến quan đại-tướng là Dương-Ngang, Dương-Nhậm đi cùng em mình, nội ngày ấy phát binh ra đến Dương-bình-quang, đóng trại vừa xong ; thì đạo binh tiên-phuông của Hạ-hầu-Huyền và Trương-Hấp liền đến, nghe đặng Dương-bình-quang đã có dự bị, bèn đóng trại nơi chỗ cách ải ấy chừng mười dặm.

Đêm ấy quân-sĩ đi đường mệt mỏi thấy đều nghỉ ngơi. Xảy dẫu phía sau trại nổi lửa lên có Dương-Ngang, Dương-Nhậm kéo binh tới cướp trại. Hạ-hầu-Huyền, Trương-Hấp lật đật lên ngựa vừa rồi, thì binh bốn phía ào tới. Binh Tào cả thua, lui lại mà ra mắt Tào-Tháo. Tháo giận quở rằng : « Hai đứa bây cầm quân đã lâu năm, thì bây cũng biết rằng : Hệ mình đi xa mỗi mệt phải ngừa cướp trại, sao bay chẳng dự phòng ? Để ta chém hai đứa bây mà răn quân-sĩ. » Các quan thấy vậy thì đều xin cho hai người ấy khỏi thác.

Ngày thứ Tào-Tháo đem binh đi tiên đội, thấy thế núi hiểm gay, cỏ cây rậm rạp, không biết nẻo đường, e có binh phục, mới đem binh về trại mà nói với Hứa-Chữ và Từ-Quảng rằng : « Nếu ta biết trước chốn này hiểm gay như thế, thì ta không đem binh đến đây làm chi. » Hứa-Chữ thưa : « Binh đã đến đây rồi không nên sợ nhọc. »

Ngày thứ Tào-Tháo dẫn Hứa-Chữ, Từ-Quảng hai người ấy qua mà xem trại của Trương-Vệ ; khi ba con ngựa vừa qua chơn núi, thì đã thấy trại của Trương-Vệ. Tháo bèn giơ roi mà chỉ và nói với hai tướng ấy rằng : « Chắc chắn như thế, khó nổi dẹp cho mau ! » Nói chưa dứt lời, sau lưng xảy có một tiếng ó lên, tên dưng mưa bắc, còn Dương-Ngang, Dương-nhậm phân hai đường mà áp lại. Tháo cả kinh. Hứa - Chữ kêu lớn rằng : « Để tôi ngăn giặc, Từ-công-Minh hãy gìn giữ Chứa-công. » Nói rồi hươi đao giục ngựa xóc tới mà cự

cùng hai tướng ấy. Dương - Ngang, Dương - Nhậm đánh không lại sức mạnh của Hứa-Chữ, quày ngựa lui lại, còn bao nhiêu đều không dám áp đến, Hứa-Chữ bảo hộ Tào-Tháo chạy qua khỏi chơn núi, xảy thấy trước mặt có một đạo binh đến, xem lại là Hạ-hầu-Huyền và Trương-Hấp. (Nguyên hai tướng ấy nghe tiếng vang dậy, cho nên đem binh đến mà cứu ứng.) Dẹp lui Dương - Ngang, Dương-Nhậm, cứu Tào-Tháo về trại, Tháo trọng thưởng bốn tướng ấy. Từ ấy binh hai đảng cự cùng nhau hơn năm mươi ngày mà không giao chiến, Tháo truyền lệnh lui quân. Giả-Hủ thưa : « Chưa rõ tặc tình mạnh yếu, sao Chúa-công đã vội lui binh ? » Tào - Tháo nói : « Ta tưởng binh giặc thường ngày dự bị, khó bề thắng được, nên ta dối lời rằng lui binh, cho binh giặc sanh lòng trễ nãi, mà chẳng ngăn ngừa, vậy sau ta lên đánh phía sau, ắt là thắng được. » Giả-Hủ khen rằng : « Thừa - tướng mưu hay tôi không độ đặng. » Lúc ấy Tháo nhứt diện sai Hạ-hầu-Huyền, Trương-Hấp đều lãnh ba ngàn binh-kị theo đường nhỏ qua phía sau Dương-bình-quang, nhứt diện bôn thân đốc quân nhỏ trại lui binh. Dương-Ngang nghe binh Tào lui, bèn mời Dương nhậm mà thương nghị, muốn thừa thế đuổi theo mà đánh. Dương - Nhậm nói : « Tào - Tháo kế quĩ rất nhiều, chưa rõ cho chắc chắn, chẳng nên truy căng. » Dương-Ngang nói : « Ông không chịu đi để tôi đi một mình. » Dương-Nhậm cang hết sức cũng không nghe. Bèn kéo rốc năm trại quân mã ra đi, để một ít quân-sĩ giữ trại mà thôi.

Ngày ấy sương sa mù mịt, đứng gần mà chẳng thấy nhau, đạo binh của Dương - Ngang đi đến nửa đường, đi không đặng nữa, nên phải dừng binh.

Nói về Hạ-hầu - Huyền kéo binh đi phía sau núi thấy sương sa mù mịt, lại nghe người nói ngựa hí, e có binh phục, thúc hối quân mã đi cho kịp, té ra mù mịt không thấy đường đi, lạc đến trước trại Dương-Ngang. Quân của Dương-Ngang nghe tiếng vó ngựa, ngỡ là binh của Dương-Ngang đi cướp trại mới về ; bèn mở cửa mà cho vào. Binh Tào vô thấy trại trống, bèn phóng lửa đốt trại, quân ấy bỏ trại mà chạy. Giây lâu sương mù vừa tan, Dương-

Nhậm đem binh đến cứu, đánh với Hạ-hầu-Huyền chưa đặng vài hiệp, sau lưng lại có binh mã của Trương-Hấp đến nữa, Dương - Nhậm thua chạy theo đàng cái mà về Nam-trịnh. Trong khi Dương-Ngang về, thì các trại của mình đều bị Hạ-hầu-Huyền, Trương-Hấp choán hết. Sau lưng lại có binh Tào-Tháo rượt theo, hai phía đánh ép, không biết đường chạy. Dương - Ngang muốn xông trận mà ra, xãy gặp Trương-Hấp, hai đàng đánh với nhau, Dương-Ngang bị Trương - Hấp giết thác tại chiến trường. Còn quân-sĩ thua chạy về Dương-bình-quang vào ra mắt Trương-Vệ. (Nguyên vì Trương - Vệ nghe Dương - Ngang Dương-Nhậm hai tướng ấy thua chạy, các dinh đều thất ; bèn bỏ ải chạy về. Tào-Tháo bèn lấy đặng ải Dương-bình-quang và các trại.) Trương - Vệ, Dương - Nhậm về ra mắt Trương-Lỗ. Trương-Vệ thưa rằng : « Tại Dương - Ngang, Dương-Nhậm hai tướng ấy để cho thất ải-khẩu, cho nên giữ Dương-bình-quang không nổi. » Trương-Lỗ nghe nói cả giận, muốn chém Dương-Nhậm. Nhậm thưa rằng : « Tôi đã cang Dương-Ngang đừng có truy cãng Tào - Tháo, mà va không chịu nghe cho nên mới có cái thua này. Nay xin Chúa - công cho tôi lãnh một đạo binh ra đó kêu chiến, chém đầu Tào - Tháo đem nạp tướng - tiên, như việc không xong, tôi cam chịu tội.» Trương - Lỗ khiến làm tờ cam đoan, rồi phát hai muôn binh cho Dương-Nhậm ; Nhậm lãnh binh mã ra Nam-trịnh mà đóng trại.

Nói về Tào-Tháo đem binh hầu tới, thì trước khiến Hạ-hầu-Huyền đem năm ngàn quân qua Nam-trịnh mà dò đường, vừa gặp đạo binh Dương-Nhậm, hai đạo binh nhận ra bố trận xong rồi. Nhậm sai bộ tướng mình là Xương-Kỳ ra đánh với Hạ-hầu-Huyền chưa đặng ba hiệp bị Huyền một đao, đầu rơi dưới ngựa. Nhậm bèn ra đánh với Huyền hơn ba chục hiệp chưa định hơn thua. Huyền giã thua mà chạy. Nhậm đuổi theo, bị Huyền dùng thế dả đao chém đầu Dương-Nhậm, quân-sĩ cả thua đều chạy về hết.

Nói về Tào-Tháo nghe Hạ-hầu-Huyền chém Dương-Nhậm rồi, liền giục binh tới Nam-trịnh mà đóng trại.

Trương-Lồ lật đật nhóm các quan văn-võ mà thương nghị. Diêm-Phổ thưa rằng : « Tôi cứ tiếng một người cự nổi với các tướng thủ-hạ của Tào-Tháo. » Trương-Lồ hỏi : « Người muốn cứ ai ? » Diêm-Phổ thưa : « Người đất Nam-an tên là Bàn-Đức, khi trước theo Mã-Siêu đến đầu Chúa-công, đến sau Mã-Siêu qua Tây-xuyên, thì nhằm cơn Bàn-Đức đương đau nặng, nên đi theo không dặng. Từ ấy đến nay thì nhờ Chúa-công cấp dưỡng, bây giờ sao không sai người ấy đi ? » Trương-Lồ nghe nói cả mừng, bèn sai đòi Bàn-Đức đến, ban cho đồ quý và khiến lãnh một muôn quân mã ra cự với binh Tào. Bàn-Đức lãnh mạng đăm binh ra khỏi thành hai mươi dặm mà đóng trại, ngang với trại Tào-Tháo. (Tào-Tháo đã biết sức Bàn-Đức trong khi thất trận tại Vị-kiều.) Tháo bèn dặn các tướng rằng : « Bàn-Đức là tướng mạnh bên Tây-lương. Nguyên là tướng củ của Mã-Siêu, nay tuy nương theo Trương-Lồ mặc lòng, mà chưa xúng lòng va, ta muốn cho dặng người ấy mà làm vai cánh, chúng người phải thủng thính mà đánh, chờ va mỗi mệt rồi sẽ bắt va. » Trương-Hấp ra trước đánh vài hiệp bèn lui ; Hạ-hầu-Huyền ra đánh vài hiệp rồi cũng lui, rốt hết Hứa-Chữ ra đánh năm mươi hiệp rồi cũng lui, Bàn-Đức đánh cùng bốn tướng, sức còn chưa mệt, các tướng đều khen võ nghệ Bàn-Đức nơi trước mặt Tào-Tháo, trong lòng Tào-Tháo cả mừng, bèn thương nghị cùng các tướng, toan mưu lập kế làm cho Bàn-Đức đầu. Giả-Hủ thưa rằng : « Tôi biết trong các thủ-hạ của Trương-Lồ có một người mưu-sỉ là Dương-Tòng, người ấy hay tham hối lộ, nay phải sai người lên đăm vàng bạc mà cho va, khiến va dèm pha cùng Trương-Lồ, thì toan dặng việc ấy. » Tháo hỏi : « Làm sao mà vào Nam-trịnh cho dặng ? » Giả-Hủ thưa : « Ngày mai giao chiến thì giả thua bỏ trại mà chạy, để cho Bàn-Đức chiếm cứ lấy trại ta, chờ đến ban đêm đăm binh cướp trại, Bàn-Đức ắt lui vào thành. Khi ấy ta sẽ chọn một người cho khéo ăn nói giả làm quân bên ấy trà trộn vào trong trận, thì vào thành dặng. » Tháo nghe theo kế ấy, chọn một tên quân lanh lợi, thưởng nhiều vàng bạc, lại giao cho một cái giáp có tấm yếm tam bằng vàng, khiến

mặc vào trong mình, ngoài thì mặc đồ sắc phục theo quân Đông-xuyên, ra ở giữa đường mà chờ đợi.

Ngày thứ Tháo trước sai Hạ-hầu-Huyền, Trương-Hấp lãnh hai đạo binh mà mai phục xa xa, bèn khiến Từ-Quảng ra kêu chiến, đánh chưa vài hiệp, bèn thua chạy Bàng-Đức giục binh đuổi theo, binh Tào đều lui, Bàng-Đức bèn cướp đóng trại dinh của Tháo, thấy lương thảo trong trại rất nhiều thì cả mừng, liền sai người thân báo cùng Trương-Lỗ, nhứt diện bày tiệc ăn mừng trong trại. Đêm ấy chừng canh ba, xảy đâu ba đạo binh nổi lửa ba phía áp vào, đạo binh giữa thì Từ-Quảng và Hứa-Chữ; đạo binh bên tả thì Trương-Hấp; đạo binh bên hữu thì Hạ-hầu-Huyền, ba đạo binh ấy đều đến cướp trại. Bàng-Đức không kịp ngăn ngừa, lật đật lên ngựa xông trại mà ra; chạy riết về thành, sau lưng ba đạo binh rượt theo. Bàng-Đức kêu quân mở cửa thành, kéo binh vào thành. (Lúc ấy tên quân lính lợi của Tào-Tháo sai, thì đã trá trộn theo quân của Bàng-Đức mà vào thành; thẳng tới dinh Dương-Tòng vào ra mắt mà rằng: « Ngụy-công Tào-thừa-tướng nghe danh tiếng ngài đã lâu, nên sai tôi dám kim giáp làm tin, và có thư kim dăng đây, xin ngài tường lãm.» Tòng cả mừng, xem rõ ý thư rồi, bèn nói với tên quân lính lợi rằng: « Người về bẩm lại cùng Ngụy-công, xin người an lòng, ta đã sẵn kế hay mà toan liệu dặng.» Nói rồi bèn khiến tên quân ấy về, còn Dương-Tòng vào ra mắt Trương-Lỗ đang khi ban đêm mà thưa với Trương-Lỗ rằng: « Bàng-Đức lãnh chịu của Tào-Tháo cho nhiều lắm, nên nhịn thua một trận ấy.» Trương-Lỗ cả giận khiến đòi Bàng-Đức đến mà mắng nhiếc và muốn chém va đi. Diêm-Phổ càng giận hết sức. Trương-Lỗ mới nói với Bàng-Đức rằng: « Ngày mai người ra đánh, nếu không thắng được thì ta chém.» Bàng-Đức ngậm hờn mà lui về dinh mình.

Ngày thứ binh Tào đến phá thành. Bàng-Đức đem binh ra đánh. Tháo khiến Hứa-Chữ giao chiến. Chữ trá bại; Bàng-Đức rượt theo. Tháo cỡi ngựa đứng nơi chơn núi kêu Bàng-Đức mà rằng: « Bàng-lịnh-danh, sao chưa chịu đầu đi? » Bàng-Đức nghe kêu ngó ngoái lên thấy Tào-Tháo, bèn ngậm nghĩ trong lòng rằng: « Nếu ta bắt được

một mình Tào-Tháo thì hơn bắt một ngàn viên đại tướng.» Nghĩ rồi liền giục ngựa thẳng lên chơn núi, bỗng chúc dường như sập trời lở đất và người ngựa đều sa xuống hầm sâu; bốn phía áp lại bắt sống Bàng-Đức mà giải đến cho Tháo. Tháo nạt quân-sĩ lui ra, bốn thân lại mở trời cho Bàng-Đức và hỏi rằng: « Ngày nay Bàng-linh-danh chịu đầu chăng? » Bàng-Đức ngẫm nghĩ rằng: « Trương-Lỗ bắt hơn, chỉ bằng chịu đầu thì hơn.» Nghĩ rồi bèn thưa rằng: « Tôi xin đầu hàng.» Tào-Tháo bốn thân lại đỡ Bàng-Đức lên ngựa, đều trở về trại; cố ý làm cho người trên thành đều thấy Bàng-Đức đi với mình. Quân Đông-xuyên xem thấy liền vào báo với Trương-Lỗ rằng: « Bàng-Đức đi với một đảng với Tào-Tháo.» Lỗ nghe báo lại càng tin lời Dương-Tòng là thiệt.

Ngày thứ Tào-Tháo đem thang, pháo mà công phá ba phía thành. Trương-Lỗ nhắm thế đã cùng rồi, bèn thương nghị cùng em mình là Trương-Vệ. Trương-Vệ thưa rằng: « Thế ta đã khó cự, vậy thì nổi lửa mà đốt hết dinh-dẫy kho tàng, rồi thì chạy qua Nam-sơn mà gìn giữ Ba-trung mới dặng.» Dương-Tòng nói: « Không nên, sao cho bằng mở cửa mà đầu hàng.» Trương-Lỗ nghe hai người nói hai thế thì dụ dự chưa quyết. Trương-Vệ thưa: « Thời đốt phức đi mà đi cho rồi.» Lỗ nói: « Bấy lâu ý ta cũng muốn qui phục trào-dinh, mà chi chưa dặng toại. Nay bắt dặt dĩ phải bỏ mà chạy, thì dinh dẫy kho tàng là của nhà nước, chẳng khá đốt đâu.» Bèn khóa niêm lại hết.

Đêm ấy hồi canh hai, Trương-Lỗ đem hết gia-quyển lớn bé mở cửa phía Nam mà ra. Tào-Tháo khiến quân mình đứng đuổi theo, kéo binh vào thành, thấy kho tàng đều khóa và niêm lại hết, thì thương Trương-Lỗ lắm. Bèn sai người qua Ba-trung mà khuyên lơn Trương-Lỗ đầu hàng. Trương-Lỗ thì muốn đầu, mà Trương-Vệ không chịu. Dương-Tòng gửi mật-thơ mà khiến Tháo kíp tấn binh, để mình làm nội ứng cho. Tháo dặng thơ liền đem binh qua Ba-trung. Trương-Lỗ sai Trương-Vệ đem binh ra cự, đánh với Hứa-Chử, bị Hứa-Chử chém đầu rơi dưới ngựa. Quân thất trận ấy về báo với Trương-Lỗ. Lỗ muốn giữ chắc. Dương-Tòng nói: « Nếu ngày

nay không ra, ấy là ngồi mà chờ thác, để tôi thủ thành, còn Chúa-công ra đánh liều một trận.» Lỗ nghe theo. Diêm-Phổ cang Lỗ, bảo đừng đi. Lỗ không nghe, bèn đem quân ra đánh; chưa kịp giáp chiến, quân sau đã chạy, Lỗ kịp lui binh, thì binh Tào ở sau rước theo, Lỗ chạy đến bên thành kêu cửa, thì Dương - Tông đóng cửa không chịu mở. Trương-Lỗ không biết đường nào mà đi. Tháo ở sau rước đến mà kêu lớn rằng: « Sao chưa đầu đi? » Lỗ bèn xuống ngựa chịu đầu. Tháo cả mừng, nghĩ vì va có lòng phong niêm kho tàng, bèn thết đãi tử tế, và phong làm Trấn-nam-tướng-quân; còn bọn Diêm-Phổ đều phong làm Liệt-hầu. Lúc ấy Hớn-trung đều yên, Tào-Tháo truyền lệnh các quận đều đặt quan Thái-thủ và Đô-húy, thưởng các quân-sĩ. Duy có Dương - Tông là người bán chúa cầu sang, khiến quân dẫn ra chợ mà chém. Người sau có làm thơ chê Dương-Tông rằng:

*Đại hiền bán nước lập nên công,
Chứa để bạc vàng cũng sạch không;
Chưa dựng hiển vinh đã bị giết,
Ngàn năm để tiếng chưởi Dương-Tông.*

Tào - Tháo đã dựng Đông - xuyên rồi, quan Chủ - bộ là Tư-mã-Ý thưa rằng: « Lưu - Bị lấy dối lấy sức mà dựng Tây-thục. Người Tây-thục còn chưa tâm phục, nay Chúa-công đã dựng Hớn-trung rồi thì Ich-châu rúng động, vậy kíp tấn binh mà đánh, thế ắt dựng xong; kẻ trí qui tại nương thời, chớ nên sai thuở.» Tào - Tháo than rằng: « Người ở đời khổ vì bất tri túc, đã dựng đất Lũng lại còn trông đất Thục nữa sao? » Lưu-Huê nói: « Lời Trọng-Đạt rất phải, nếu để trễ nải thì Khổng - Minh là người rõ về việc trị ước, mà làm Thừa - tướng, Quang - Công, Trương - Phi là người mạnh trót ba quân, mà làm Đại-tướng; đến khi dân Tây-thục đã yên, đồn ải chắc chắn, thì khó nổi phạm lăm.» Tào-Tháo nói: « Quân - sĩ đi xa mệt nhọc, phải đoái thương chúng nó.» Bèn dừng binh không tới.

Nói về nhơn dân Tây-xuyên nghe Tào - Tháo đã lấy, dựng Đông-xuyên rồi, liệu khi ắt đến lấy Tây-xuyên nữa,

trong một ngày thì có vài lần hoãng hốt. Huyền-Đức mời Quân-sư mà thương nghị. Khổng-Minh nói : « Tôi có một kế, làm cho Tào-Tháo lui binh. » Huyền - Đức hỏi : « Vậy chớ Quân-sư có kế chi ? » Khổng-Minh thưa : « Tào-Tháo phân binh mà đóng nơi Hiệp-phì, ấy là sợ Tôn-Quyền đó. Bây giờ như ta chia Giang-hạ, Trường-sa, Quế-dương ba quận ấy mà trả cho Đông-ngô, sai một người cho miệng lưỡi qua Đông-ngô mà tran thuyết lợi hại, dặng khiến Đông-ngô phát binh lấy đất Hiệp-phì, làm cho dấy động binh thế của va, thì Tháo ắt rút binh mà chạy qua phía Nam. » Huyền-Đức hỏi : « Ai chịu ra đi sứ chuyện này ? » Y-Tịch thưa rằng : « Tôi xin đi. »

Huyền-Đức cả mừng, bèn làm thơ sấm lễ khiến Y-Tịch đến Kinh-châu, mà nói trước cho Vân-Trường hay. Vậy sau qua Đông-Ngô vào Mạc-lãng, mà ra mắt Tôn-Quyền, trước bày tên họ ; Quyền cho vời Y-Tịch vào. Y-Tịch làm lễ ra mắt rồi. Tôn-Quyền hỏi : « Người đến đây có chuyện chi ? » Y-Tịch thưa rằng : « Vì ngày trước Gia-các-tử-Du sang đòi ba quận ; mà lúc ấy nhằm lúc Quân-sư tôi đi khỏi ; cho nên việc giao cắt không xong, nay gửi thơ xin trả ba quận ấy lại, còn Kinh - châu, Nam - quận và Linh-Lãng vẫn cũng muốn trả lại, ngặt vì Tào-Tháo lấy Đông-xuyên rồi, làm cho Quan-tướng-quân không chỗ nương thân. Nay Hiệp - phì trống không, xin Quân - hầu phát binh mà đánh chỗ ấy, làm cho Tào - Tháo phải rút binh về phía Nam, dặng cho chúa công tôi đánh lấy Đông-xuyên. Như lấy dặng rồi, thì liền trả trọn Kinh-châu lại hết. » Tôn - Quyền nói : « Thôi, người hãy tạm nghỉ nơi quán - dịch, để ta thương nghị đã. » Y-Tịch lui ra. Quyền hỏi kế nơi các mưu - sĩ. Trương-Chiêu thưa : « Ấy là Lưu-Bị sợ Tào-Tháo lấy Tây-xuyên, nên làm mưu ấy. Tuy là như vậy, mà hơn dịp Tào-Tháo đương ở Hớn-trung, thì cũng nên thừa thế mà lấy Hiệp-phì, ấy cũng là thượng kế. » Quyền nghe theo, bèn phát phú cho Y-tịch vô tây-thục, rồi nhứt diện cầm binh đánh Tào-Tháo, nhứt diện sai Lỗ-Túc lãnh lấy Trường-sa, Giang-hạ và Quế-dương ba quận ấy, còn mình đón binh nơi Lục-khâu, triệu Lữ-Mông, Cam-Ninh về, lại đi đến Dur-hàng mà triệu Lăng-Thống về. Chẳng bao lâu Lữ-

Mông và Cam-Ninh đều đến. Lữ-Mông đứng kể rằng : « Bây giờ đây thì Tào-Tháo khiến quan Thái-thú đất Lư-giang là Châu-Quang, đóng binh nơi Huyền-thành, mở mang ruộng nương, cấy lúa nơi Hiệp-phi, dựng có châu cấp cho binh gia. Nay ta phải lấy Huyền-thành trước đã, rồi sau sẽ lấy Hiệp-phi. » Quyền khen rằng : « Lời ấy thiệt vừa ý ta. » Bèn khiến Lữ-Mông, Cam-Ninh đi tiên-phương, Trương-Khâm, Phan-Chương đi hậu-tập, Tôn-Quyền bản thân đem Châu-Thời, Trần-Võ, Đồng-Tập, Từ-Trạch mà đi trung-quân.

Lúc ấy Trình-Phổ, Huỳnh-Cái, Hàng-Đương đều mắc đi trấn thủ các nơi, nên chưa từng chinh dặng.

Nói về binh Ngô qua sông, từ Hòa-xuyên mà qua đến Huyền-thành. Quan Thái-thú Huyền-thành là Châu-Quang, nhưt diện thì sai người qua Hiệp-phi mà cầu cứu, nhưt diện thì cố thủ thành trì. Lúc ấy Tôn-Quyền bản thân đến bên thành mà xem, quân trên thành bắn xuống dường như mưa bắc, bắn nhằm cây lọng của Tôn-Quyền, Quyền về trại mà hỏi Chư-tướng rằng : « Kế chi mà lấy dặng Huyền-thành ? » Đồng-Tập thưa : « Phải sai quân đắp thổ-sơn mà công phá mới dặng. » Từ-Trạch nói : « Phải bắt thang bắt cầu mống cho cao, rồi đó quân ta ở trên ngó xuống mà công phá mới nổi. » Lữ-Mông nói : « Hai kế ấy đều là chuyện dong dài mất nhiều ngày giờ mới được xong, kế đây có binh Hiệp-phi qua cứu, thì ta liệu làm sao ? Nay binh ta mới đến, quân-sĩ còn đương hăng sức, vậy phải chọn lúc này mà công phá, ngày mai từ tảng sáng đốc binh đến công phá tới đứng bóng, thì phá thành ấy ắt dặng. » Tôn-Quyền nghe theo.

Ngày thứ canh năm nấu cơm rồi, ba quân đều kéo tới bên thành, quân-sĩ trên thành đều lẳng đá, bắn tên xuống rất nhiều. Cam-Ninh tay cầm roi sắt, xông tên lược đá mà lên. Châu-Quang dạy quân cung-nỏ-thủ đều bắn. Cam-Ninh cầm roi sắt đỡ vệt tên, đánh Châu-Quang nhào xuống. Lữ-Mông bản thân giục trống quân-sĩ ào lên, bầm Châu-Quang thác, các quân đến đều, lấy dặng Huyền-thành thì mới đúng giờ thìn mà thôi.

Trương-Liêu cầm binh đi cứu Huyền-thành. Đi đến nửa đường, quân sảo-mã báo rằng : « Huyền-thành thất rồi. » Liêu liền lui binh về Hiệp-phi.

Tôn-Quyền vào Huyền-thành, Lãng-Thống cũng đem binh đến. Quyền an ủi xong rồi, bèn truyền dọn tiệc mà thết đãi ba quân ; trọng thưởng Lữ-Mông và Cam-Ninh. Lúc ấy các tướng cũng dọn tiệc mà hạ công. Khi đang vầy tiệc thì Lữ-Mông nhường cho Cam-Ninh ngồi trên và ngợi khen công lớn. Rượu đến xoàng xoàng rồi, Thống nhớ đến sự Cam-Ninh giết cha mình, lại thấy Lữ-Mông khen ngợi như vậy, bèn nổi xung, trợn mắt ngó chằm chằm Lữ-Mông một hồi, rồi giựt gươm của quân hầu ra đứng trước tiệc mà rằng : « Trong tiệc không biết lấy chi làm vui, tôi xin múa gươm chơi cho vui. » Cam-Ninh đã hiểu ý rồi, liền xô dẹp ghế ra mà đứng dậy, hai tay cầm hai cái kích, bước ra mà rằng : « Để tôi múa kích với cho vui. » Lữ-Mông thấy hai người đều có lòng mong làm dữ, bèn một tay cầm khiên, một tay cầm đao, nhảy ra đứng giữa mà rằng : « Hai ông tuy giỏi, song chưa bằng cái giỏi của tôi đâu. » Nói rồi bèn hươi đao đánh dẹp hai người ra làm hai nơi,

Lúc ấy có người báo cho Tôn-Quyền. Quyền lật dật lên ngựa thẳng đến trước tiệc, các quan đều ra tiếp. Mấy người đang múa gươm cùng nhau đó thấy Tôn-Quyền đến cũng bỏ đồ binh khí mà tiếp rước. Tôn-Quyền nói : Ta thường bảo hai người đừng nhớ thù xưa. Ngày nay sao cũng còn làm như vậy ? » Lãng-Thống quì nơi đất mà khóc. Tôn-Quyền cang giáng đòi ba phen. Đến ngày sau khởi binh tới lấy Hiệp-Phi, ba quân đều kéo rốc đi. (Nguyên Trương-Liêu vì thất Huyền-thành, về đến Hiệp-phi, trong lòng đang có buồn rầu. Xảy đâu Tào-Tháo sai Tiết-Lễ đem đến một cái hộp, trên hộp ấy thì Tào-Tháo niêm phong và đề chữ rằng : *Giặc đến sẽ giở ra.*

Ngày ấy lại có quân báo với Trương-Liêu rằng : « Tôn-Quyền đem mười vạn binh đến đánh Hiệp-phi. » Trương-Liêu nghe báo liền giở hộp ra xem, trong hộp ấy có thơ rằng : *Như Tôn-Quyền đến thì Trương-Liêu và Lý-Điền ra đánh, để cho Nhạc-Tấn thủ thành.* Trương-Liêu xem thơ

rồi trao lại cho Nhạc-Tấn và Lý-Điền xem. Nhạc-Tấn hỏi: « Ý tướng-quân thế nào ? » Liêu nói : « Chúa-công đi đánh giặc cõi xa, binh Ngô chắc rằng đánh ta nổi, Nay phải phát binh ra sức cự địch làm cho chúng nó phải lục sức lòng dân dặng an, thì thủ thành mới nổi. » Lý-Điền vẫn không thuận với Trương-Liêu, nghe mấy lời Trương-Liêu nói thì làm thinh không nói chi cả. Nhạc-Tấn thấy Lý-Điền làm thinh, bèn nói rằng : « Binh giặc thì đông, binh ta thì ít khó nổi cự địch, sao bằng kiên thủ ? » Liêu nói : Các ông đều có ý riêng, không kể việc công. Nay ta ra đánh, quyết liều một trận. » Nói rồi bèn khiến quân bắt ngựa. Lý-Điền thấy vậy, liền đứng dậy mà nói rằng : « Tướng-quân ở như vậy, tôi đâu dám lấy tư mà quên công, xin tuân lời sai khiến. » Trương-Liêu cả mừng mà nói rằng : Mạng-Thành (là tên chữ của Lý-Điền) đã ưng lòng tương trợ, thì ngày mai đem một đạo binh mai phục nơi phía Bắc bến Tiêu-diêu, chờ cho binh Ngô kéo đến, thì dứt cầu Tiêu-sư đi ; còn tôi với Nhạc-văn-Khiêm ra đánh. » Lý-Điền lãnh mạng ra điềm binh rồi kéo đi mai phục.

Nói về Tôn-Quyền khiến Lữ-Mông, Cam-Ninh đi tiền-đội, bốn thân đi trung-quân với Lãng-Thống. Còn các tướng thì đi sau kéo riết qua Hiệp-phì. Đạo binh tiền-đội của Lữ-Mông và Cam-Ninh gặp lấy đạo binh của Nhạc-Tấn. Cam-Ninh giục ngựa ra đánh với Nhạc-Tấn. Đánh chưa đặng vài hiệp, Nhạc-Tấn giã thua mà chạy. Cam-Ninh ngoắt Lữ-Mông kéo rốc binh mà đuổi theo. Tôn-Quyền ở đạo trung-quân nghe đạo tiền-đội thắng rồi, cũng giục binh riết qua phía Bắc bến Tiêu-diêu. Thoạt nghe pháo nổ rần rần, thì bèn tả có một đạo binh của Trương-Liêu áp lại, bên hữu có một đạo binh của Lý-Điền áp lại. Tôn-Quyền cả kinh, khiến người kêu Lữ-Mông và Cam-Ninh trở lại mà tiếp cứu.

Lúc Trương-Liêu đến đó, thì thủ-hạ của Lãng-Thống có ba trăm quân kị mà thôi, cự sao cho lại ? Binh Tào áp tới thế như núi lở. Lãng-Thống nói : « Xin Chúa-công qua cầu Tiêu-sư cho kịp. » Nói chưa dứt lời, thấy Trương-Liêu dẫn hai ngàn quân kị áp đến, Lãng-Thống day lại mà đánh

liều mạng. Tôn-Quyền giục ngựa lên cầu thì đầu cầu bên kia đã gãy ván hết một chặng hơn một trượng. Làm cho Tôn-Quyền thất kinh không biết tính làm sao. Nha-tướng là Cốc-Lợi kêu lớn rằng : « Xin Chúa-công hải lui ngựa lại phía sau, rồi giục nó nhảy tới thì mới qua khỏi cầu.» Tôn-Quyền bèn lui ngựa lại hơn ba trượng, rồi mới giơ roi giục ngựa nhảy tới, ngựa ấy nhảy một nhảy đã qua đến đầu cầu bên kia.

Người sau có làm bài thơ khen rằng :

*Ngày xưa Lưu-Bị nhảy Đanc-khé,
Nay lại Tôn-Quyền nhảy Hiệp-phi.
Khỏi nạn cũng vì công tuấn mã,
Tiêu-diêu bên ấy thấy rồng bay.*

Tôn-Quyền nhảy ra khỏi cầu rồi. Từ-Thạnh Đồng-Tập đem thuyền đến rước. Còn Lãng - Thống, Cốc - Lợi ngăn cản Trương-Liêu, Cam-Ninh Lữ-Mông đem quân đến cứu thì bị Nhạc-Tấn rước theo. Lý-Điền còn chặn lại mà đánh nữa ; binh Ngô hao hết phân nữa. Ba trăm tên quân của Lãng-Thống đều bị giết cả. Lãng-Thống mình bị vít vài chỗ, chạy riết đến đầu cầu, thấy cầu đã gãy, thì chạy vòng theo mé sông. Tôn - Quyền ngồi trong thuyền thấy Lãng-Thống chạy trên mé sông, lật dật khiến Đồng-Tập ghé thuyền lại mà rước. Lữ - Mông Cam - Ninh đánh trời mà chạy qua Hà - nam. Một trận ấy làm cho người xứ Giang-đông đều khiếp vía. Nghe đến danh Trương - Liêu thì con nít cũng không dám khóc đêm. Các tướng bảo hộ Tôn-Quyền về dinh. Quyền bèn trọng thưởng Lãng-Thống và Cốc-Lợi, rồi thu binh về Nhu-tu, sửa sang thuyền bè lại, nhứt diện thương nghị binh thủy binh bộ đều kéo đi một lần, nhứt diện sai người về Đông - Ngô đem binh thêm mà trợ chiến.

Nói về Trương-Liêu nghe Tôn-Quyền ở Nhu-tu hòng muốn dấy binh mà đánh nữa, e binh Hiệp-phi ít lắm khó nổi cự địch, kiếp khiến Tiết-Lễ tuốt về Hớn-trung mà báo với Tào-Tháo và xin binh cứu, Tào-Tháo bèn hỏi các quan rằng : « Bây giờ nên lấy Tây-xuyên chặng? » Lưu-Huê thưa rằng : « Nay Thục-trung yên ổn, đã có dự bị rồi, đánh

không nổi đầu, chỉ bằng rút binh đi cứu Hiệp-phi, sẵn dịp mà lấy Giang-đông đã. » Tháo nghe theo, bèn để Hạ-hầu-Huyền ở lại Hớn-trung mà giữ cửa ải Định-quân-sơn, còn Trương-Hấp thì giữ ải Mông-đầu-nham và các ải khác, kỳ dư các quan quân đều nhỏ trại mà kéo qua Nhu-tu.

Ấy là :

*Binh mã dẹp yên nơi Lũng-hữu,
Quân gia kéo rốc tới Giang-đông.*

Muốn biết việc ra thế nào và xem hồi sau phân giải.

ĐỆ LỤC THẬP BÁT HỒI

*Hưng-Bá đem quân cướp Ngụy-trại,
Tā-Từ liên chén điều Tào-công.*

Nói về Tôn-Quyền ở Nhu-tu mà tom góp quân mã, xây có quân báo rằng : « Tào - Tháo đã đem bốn mươi muôn binh từ Hớn-trung đến cứu Hiệp - phi. » Tôn - Quyền bèn thương nghị cùng các mưu-sĩ, tính sai Đồng - Tập, Từ-Thanh đem năm chục chiếc thuyền lớn mà đón tại vàm Nhu-Tu và Trần-Võ đem binh đi tuần du trên mé sông. Trương-Chiêu thưa rằng : « Nay binh Tào mới đến, phải làm cho lụt bớt sức hã g của nó. » Tôn - Quyền bèn hỏi các tướng rằng : « Tào-Tháo mới đến, ai dám lãnh mạng ra cự một trận, làm cho lụt bớt sức hã g của nó ? » Lãng-Thống ra thưa rằng : « Tôi xin đi. » Tôn - Quyền hỏi : « Muốn đem quân nhiều hay ít ? » Lãng thống nói : « Ba ngàn quân cũng đủ. » Cam-Ninh nói : « Chừng một trăm quân thì đủ đánh giặc, nào lựa ba ngàn. » Lãng - Thống nổi xung, hai người bèn rầy lộn với nhau nơi trước mặt Tôn-Quyền. » Tôn-Quyền nói : « Binh-Tào đông lắm không nên khinh giặc đâu. » Nói rồi bèn khiến Lãng-Thống đem ba ngàn quân đi tuần nơi vàm Nhu-tu, như gặp binh Tào thì giao chiến. Lãng-Thống lãnh mạng đem ba ba ngàn quân đi tuần nơi vàm sông ấy.

Xảy thấy chỗ bụi bay thì đã có binh Tào đến. Người đi liên - phuông là Trương - Liêu, đánh với Lãng-Thống năm chục hiệp, chưa định hơn thua.

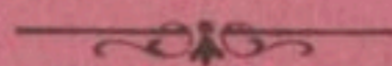
Tôn - Quyền e Lăng - Thống thua, khiến Lữ-Mông ra tiếp ứng về dinh. Cam-Ninh thấy Lăng-Thống về bèn ra thưa với Tôn-Quyền rằng: « Tôi xin đêm nay đem một trăm quân qua cướp trại Tào, như hiao một người thì không kể rằng công. » Tôn-Quyền khen rằng: « Dạn. » Bèn cấp một trăm quân mạnh bạo dưới trướng; lại cho năm chục ve rượu, năm chục cân thịt dê, dâng mà thưởng cho quân ấy. Cam-Ninh lãnh quân ấy về dinh, khiến đều ngồi xuống, bèn khui rượu ra mà uống trước hai chén và nói với một trăm quân ấy rằng: « Đêm nay phụng mạng đi cướp trại, vậy các người ăn uống cho no say, dâng mà rúng sức cho mạnh bạo. » Các quân ấy nghe nói đều nhìn mặt nhau. Cam-Ninh thấy các người ấy đều có bộ buồn; bèn rút gươm cầm nơi tay mà nạt rằng: « Tao làm thượng tướng còn không tiếc thân, sao bay lại dám dục dặc? » Các quân thấy Cam-Ninh giận, đều qui lại mà rằng: « Xin liều thân mà ra sức. » Cam-Ninh trở giận làm mừng đem rượu thịt mà ăn uống với các người ấy. Qua đến canh hai, Cam-Ninh khiến quân ấy mỗi người đều giắt trên mào một cái lông ngỗng, dâng làm dấu cho biết quân mình, kéo mà chém lộn, rồi thì mặc giáp lên ngựa đi riết qua bên trại Tào-Tháo, lên giờ chông hết, ó lên một tiếng ào vô giữa trại mà chém Tào-Tháo, té ra đạo trung-quân của Tào-Tháo, lấy xe kết lại bao vây ở ngoài, khác chi thùng sắt, cho nên quân lông ngỗng ấy vào không thấu. Cam-Ninh bèn dắt quân ấy *tả-xông-hữu-dột* gặp đâu chém đó, binh Tào không biết binh Ngô nhiều ít thế nào, đều sợ hãi mà chém bậy với nhau, quân lông ngỗng tung hoành rung ruổi chém giết rất nhiều, các trại kia nổi đèn đuốc mà đến tiếp, quân lông ngỗng lại phía Nam-môn mà ra không ai dám cản. Tôn-Quyền khiến Châu-Thời đem một đạo binh ra tiếp ứng. Cam-Ninh dẫn quân về Nhu-tu. Tào-Tháo e có binh phục, không dám rước theo. Người sau có làm bài thơ mà khen Cam-Ninh rằng:

*Gan dạ như vậy mới đáng trai.
Quân Ngô vào trận chẳng nhường ai.
Trăm lông kéo đến nơi Tào trại,
Đáng gọi Cam-Ninh hồ-tướng tài.*

Nói về Cam-Ninh đem quân về không bao một người, về đến cửa trại khiến quân ấy đều đánh trống thổi kèn và ó lên vang dậy. Tôn-Quyền bôn thân ra tiếp rước. Cam-Ninh xuống ngựa mà lạy. Quyền đỡ vạy và cầm tay Cam-Ninh mà rằng : « Tướng-quân đi trận này làm cho Tào-Tháo kinh hồn vỡ mật, không phải ta đánh lòng, ấy muốn dễ mà xem cho biết gan dạ Tướng-quân thế nào. » Nói rồi bèn khiến quân đem ra một ngàn cây lựu, một trăm ngọn dao mà thưởng Cam-Ninh. Cam-Ninh lạy mà lãnh của đó, rồi chia cho một trăm quân ấy. Tôn-Quyền nói cùng các tướng rằng : « Tào-mạnh-dực có Trương-văn-viễn, còn ta đây có Cam-hưng-bá cũng cự với nhau đặng mà. » Ngày thứ Trương-Liêu đem binh đến khêu chiến. Lãng-Thống thấy Cam-Ninh có công, bèn thưa với Tôn-Quyền rằng ; « Tôi xin ra cự với Trương-Liêu cho. » Quyền cho đi. Thống lãnh năm ngàn quân ra Nhu-tu, Tôn-Quyền dắt Cam-Ninh ra trận mà thị chiến. Hai đảng giáp trận, Trương-Liêu cỡi ngựa ra, bên tả có Lý-Điền, bên hữu có Nhạc-Tấn. Lãng-Thống giục ngựa cầm đao ra đến trước trận, Trương-Liêu sai Nhạc-Tấn ra đánh với Lãng-Thống, đánh được năm mươi hiệp, chưa định hơn thua. Tào-Tháo hay được, thì bôn thân ra trận mà xem, thấy hai tướng ấy còn đang mê trận, bèn dạy Tào-Hưu bắn lên Lãng-Thống. Tào-Hưu núp sau lưng Trương-Liêu giương cung mà bắn một mũi, tên trúng con ngựa của Lãng-Thống, ngựa ấy bị tên bèn nhảy dựng lên, làm cho Lãng-Thống té nhào xuống đất. Nhạc-Tấn lật đật cầm giáo lại đâm ; mũi giáo chưa tới mình Lãng-Thống, bỗng đâu một mũi tên bắn trúng mặt Nhạc-Tấn, liền té xuống ngựa, quân-sĩ của hai đảng đều rung chuông mà nghị đánh. Lãng-Thống về đến trại lạy tạ Tôn-Quyền. Quyền nói rằng : « Người bắn Nhạc-Tấn mà cứu người khỏi hại, ấy là Cam-hưng-bá đó. » Lãng-Thống nghe nói bèn bái tạ Cam-Ninh mà rằng : « Chẳng dè ông có lòng tốt như thế, nay tôi xin kết làm bạn sanh-tử-chi-giao với ông. » Từ ấy hai đảng không gây dữ nữa.

Muốn biết sau ra thế nào, xin xem qua cuốn Mười mười bảy thì rõ.

NHÀ IN MỚI

Bồn-xả mới lập nhà in, có đủ thứ chữ mới ở Tây lại, in sách, truyện, thơ, tuồng, các thứ danh thiệp, trương trình, cáo bạch, sổ sách, vân vân... tính giá phải chăng.

Bồn-xả xin mời chư quý vị chiếu cố đến trước là giúp bồn-xả đứng vững trong cuộc thương trường để gánh vai với người ngoại quốc, sau là cho đường thương mại nước nhà ngày một mở mang, bồn-xả đồng nhưn xin cảm tạ.

Nay kính thỉnh,

TÍN-ĐỨC THƯ XÃ

Imprimerie - Librairie
37, rue Sabourain, Saigon.

